

UG. 319

KÖNYVTÁRI

Írások

március 1974 április

KÖNYVTÁRI Híradó

A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLÓNYE
XVIII.évf. 1974. MÁRCIUS - ÁPRILIS

KÉSZÜLÜNK HAZÁNK FELSZABADULÁSÁNAK HARMINCADIK ÉVFORDULÓJÁRA

A/ FELNŐTT KÖNYVTÁRAK

- A felszabadulás 30. évfordulója alkalmából az állománykiegészítésre könyvjegyzéket készítettünk.
- Csoportos beszélgetéseket szervezünk, elsősorban a művelődési körökben, azokról a könyvekről, amelyekhez beszélgetés vázlatot adunk ki. Ifjúsági vetélkedőket, prózamondó versenyeket szervezünk. A vetélkedőkhöz forgatókönyv készül és ebből bemutató foglalkozást tartunk.
- Olvasószolgálati mérést tervezünk a felszabadulás 30. évfordulójára indított olvasómozgalom könyveiből a népszerűsítés eredményeinek ellenőrzésére.

B/ GYERMEKKÖNYVTÁRAK

- A Budapesti Uttörő Szövetséggel kötött szerződésünk alapján az uttörőakciókhoz bibliográfiákat, módszertani anyagokat adunk. Ezek közül külön hangsúlyt kap a felszabadulás 30. évfordulójának megünneplése.
 - 1/ A felszabadulás 30. évfordulójára ajánló bibliográfiát készítettünk /versek, felolvasásra alkalmas elbeszélések, regényrészletek.
 - 2/ A Felszabadulási Vetélkedőhöz forgatókönyvet készítettünk; fejtörőket és vetélkedőket szervezünk.
- A felszabadulás 30. évfordulójára terve-

zett országos olvasómozgalmat a hálózatban szervezzük és irányítjuk. Ha az országos olvasómozgalom beindítása elmarad, akkor mi ezt Budapesten megszervezzük. Ennek keretében 2-3 könyvhöz beszélgetés-vázlatot készítünk, amelynek alapján a könyvtárakban a könyvekről beszélgetéseket folytatunk.

- Szorgalmazzuk a felszabadulás 30. évfordulójára készülő olvasónapló pályázaton való részvételt. A kerületi értékelése után megszervezzük a központi döntőt is.

C/ KÖZPONTI KÖNYVTÁR

- A központi könyvtárban a válogatópolcon és a tárlókban hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára vonatkozó irodalmat helyezünk el.

- Kiállítás a központi könyvtárban. /Ennek kerületi változata a kerületi könyvtárakban./

D/ KIADVÁNYAINK

- Mitru Ibolya: Budapest felszabadulása kb. 40 iv, 500 pl.

- Csomor Tibor: 100 könyv a százéves Budapestről. 6 iv, 1000 pl.

- Csomor Tibor: Honismereti bibliográfia II. köt. Budapest. 30 iv, 1000 pl.

- "100 könyv a magyar történelemről."

- Pataki Ferenc: Dokumentumok hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára. 5 iv, 1000 pl.

- A 30. évfordulóra könyv- és cikkválogatást készítünk. Megjelenési formája vagy önálló kiadvány /bibliográfia/ vagy katalógus lesz.

- Szervezzük az eddigi vázlatok alapján folytatott egyéni beszélgetések jegyzőkönyveinek elkészítését. E dokumentum-

-kat összegyűjtjük és kiadványt készítünk elő a felszabadulás 30. évfordulójára.

- Megindítjuk a "Budapest bibliográfiai füzetek" c. új kiadványsorozatunkat.

- Az "Eseménynaptár" 1974/4. száma kiemelten foglalkozik a felszabadulással.

- Elkészítjük "A szociológia újjáéledése Magyarországon 1945-1948" c. válogatott bibliográfiát, néhány folyóirat szociológiai anyagának feltárásával /Huszedik Század, Szocializmus, Társadalmi Szemle, Tovább/

- Felszabadulásunk 30. évfordulója. Módszertani utmutató. /A Fővárosi Művelődési Házzal és az MSZBT-vel közös kiadás./

- Az "Igy végződött" c. kiadványunk új kiadása, minisztériumi vagy egyéb támogatással.

E/ ZENEI KÖNYVTÁR

A felszabadulással kapcsolatos kottákból és könyvekből a válogatópolcon kiállítást rendezünk.

F/ FELSZABADULÁSUNK 30. ÉVÉBEN MEGNYITJUK ÚJ KÖNYVTÁRAINKAT

- IV. ker. Egyesült Izzó lakótelepen,

- XX. ker. Vécsey utca,

- II. ker. Szabadság utca,

- A II. sz. Bibliobuszt,

- XXI. ker. Királyerdő

- X. ker. Művelődési Ház,

- III. ker. San Marco utcai Ifjúsági Ház, /1975-ben megkezdődik az újpesti, keletföldi és a pestlőrinci új könyvtárak építése./

A KERULETI KÖNYVTÁRAK CSOPORTOS MUNKAÉRTEKEZLETEI

Április 2-án lezárult a kerületi könyvtárvezetők csoportos munkaértekezlete-sorozata, amelyen három héten át, heti két alkalommal 4-5 kerület felnőtt és gyermekkönyvtár vezetői, a kerületi pártbizottságok közművelődési felelősei és a tanácsai művelődésügyi osztályok képviselői, könyvtári előadói vettek részt.

A kerületi könyvtárak osztálya az 1973. évi jelentésében a kerületi könyvtárak munkáját részletesen elemezte.

Az értekezleten Király Lászlóné a KKO megbízott osztályvezetője főbb vonalban ismertette az elvégzett feladatokat, az eredményeket, gondokat.

Hangsúlyozta, hogy a könyvtári munkában a tárgyévben tovább mélyültek a korábban ellentelt folyamatok: távlati tervek születtek 1980-ig. Az V. ötéves tervben hat nagy korszerű könyvtár épül 1975-ig Kőbányán és Kelenföldön, 1975-80-ig további négy helyen. A tervidőszak alatt felépül még négy nagyobb kerületi és három új fiókkönyvtár is.

Jelenleg fiókkönyvtár épül Ujpesten, a XX. kerületben. Az 1-es számú Mozgókönyvtár mellett megkezdli működését a 2-es számú Mozgókönyvtár is. Épül a 30-as könyvtár új, modern helyisége.

Ezek az új létesítmények nagymértékben enyhítik majd a főváros könyvtári ellátásának gondjait.

Kiemelkedő esemény volt, a könyvtárak életében az együttműködés különböző formái-

nak fejlődése. Három nagy évfordulót ünnepeztünk meg méltó módon.

Jelentős előrelépés történt a TV-vel való együttműködés terén is.

Jól alakultak a kapcsolatok a KMK-val, elsősorban a különböző olvasáselemző vizsgálatok, a továbbképzés, könyvtártervezés és berendezés vonatkozásában. A Pest Megyei Könyvtár agglomerációs vizsgálatában részt vett nyolc könyvtár és az 1-es számú Mozgókönyvtár. A rétegvizsgálatok közül a legjelentősebb a munkások körében végzett felmérés. A Könyvtárosok Egyesületében - különösen az Ifjúsági és gyermekszekciókban - aktívan tevékenykednek könyvtárosaink. A testvérmegye-mozgalom keretében vidéki tapasztalatcseréket szerveztek pl. Ujpest és Heves megye, a VII. kerület és Csongrád megye könyvtárossal között. A Veszprém megyeiek számára Kőbányán a 12-es könyvtárban egy vetélkedő anyagát állították össze.

A könyvtárak működési feltételei tekintetében a tárgyévben nem történt lényeges változás. Nem léptünk előre a könyvtárközi kölcsönzés területén sem. A könyvtárak állományának gyarapodási üteme csökkent. Az 1973-as évben törölt könyvek az évi gyarapodás 88,6 százalékát tették ki.

A könyvvállomány két fő csoportja: a szépirodalom, az ismeretterjesztő és szakirodalom arányában az ezévi egy százalék-

kos emelkedéssel kialakult 46 százalékos ismeretterjesztő arány elegendő. A kölcsönzés adataiból arra következtethetünk, hogy az ismeretterjesztő és szakirodalom arányát a szépirodalom rovására tovább növelni nem lenne helyes. A természettudományi állományban képviselt arány a tárgyévben elérte az 5 százalékot, évekig lörekedett erre a könyvtár.

Az iskolák és a könyvtárak kapcsolata jó irányban fejlődik. Tíz kerületi könyvtár 13 szakmunkástanuló Intézettel ujtotta meg a szocialista szerződést.

Az iskolákkal való együttműködés tartalma: osztálylátogatások folyamatos szervezése, szak- és humán tárgyakhoz a kötelező és ajánlott irodalom biztosítása, kiállítások készítése az iskolákban, tanulók meghívása a könyvtár rendezvényekre, az iskola profiljához tartozó állományrész fejlesztése. Különböző tanulmányi versenyeken, pályázatokon induló diákok felkészítése és sok más hasznos segítség. Az iskolai könyvtárosokkal tovább folytatódnak a kerületenkénti munkamegbeszélések.

A dolgozók általános iskolával is jó kapcsolat alakult ki. Számos könyvtárban csoportosan fogadták a felnőttoktatásban résztvevőket. A gyermekkönyvtárakban örövendetesen emelkedett a szervezettség. Egyre több könyvtárban tartják fontosnak az alsó tagozatos tanulók olvasóvá nevelését. Valamennyi könyvtár elemezte iskolánként, korcsoportonként az olvasók számának alakulását.

Az olvasószolgálati eredmények kapcsolódtak a Petőfi évfordulóhoz, Pest-Buda-Óbuda egyesítésének centenáriumához és a magyar könyvnyomtatás 500. évfordulójához. Minden évfordulóhoz 10-10 könyv for-

galmát figyelték 1 hónapon keresztül. Különböző ajánlójegyzékeket állítottak össze "Nekem szülőhazám", "Növények és állatok a természetben" címmel. Jelentős kiadvány volt a "Gyermekkönyvtárak a XIII. kerületben" c. tanulmány.

A foglalkozások sorozata kapcsolódott Kopernikus, Csokonai és mások évfordulóhoz.

Az 1-es számú Mozgókönyvtár nagyon jól működik. Olvasóinak majdnem fele a gyermek, a kölcsönzések számában pedig ők vezetnek. A Mozgókönyvtár eredményes működéséhez hozzájárult néhány kerületben a társadalmi és tömegszervezetek olvasótoborzó munkája.

Jelentős volt a kerületi pártbizottságok munkatársainak, a kerületi Művelődési Osztályok könyvtári előadónak részvétele és felszólalása a tanácskozáson. Egyértelműen ellismerték a könyvtári munkát. Felszólalásukból érződött a segíteni akarás, a törekvés, a közös gondok együttes megoldására.

Az értekezletek végső következtetése, hogy a lehetőség szerint segíteni kell a kerületi könyvtárak munkaerő-gondjain, a könyvtárosok továbbképzését és a könyvtártechnikai feltételeket /kötészet/ bővíteni kell.

IMPRESSZIÓK A GYERMEKKÖNYVTÁROSOK SEKCIÓJÁNAK

ALAKULÓ ÜLÉSÉN

Hogy miért volt családiasabb és kevésbé feszes a légkör, mint az értekezletek-ülések-tanácskozások hivatalos műfajában általában lenni szokott?

Talán azért, mert a g y e r e k e k ügyéről folyt a szó. A gyermekkönyvtárak helyzetét országos méretekben összevető-felmérő statisztikai adatok érték hangzottak el. S az is beleillett a képbe, hogy egykori évfolyamtársnők - akiket évtizedes és százkilométeres távolságok után most a szekció-ülés hozott ismét össze - gyerekeik fényképeit vándoroltatták kézről-kézre a programok szüneteiben. /Feminizálódó pályánk derültséget okozó "kórtünete", hogy Vargha Balázson kívül egyetlen férfikolléga szerénykedett a százas létszámú hallgatóságban./

Egészséges gyermekkultusz van kialakulóban nálunk - jelenti örömmel a sajtó mostanában, ráfogva a reflektort népese-déspolitikai koncepciókra, az új családvédelmi törvényre, tisztas, de ódon kereteket feszegető iskolareformokra.

S hogy az intézményes gondoskodás növekedésében is jelentkező gyerek-központuság nemcsak bölcsődéket, óvodákat, iskolákat, hanem speciális, korszerűsített gyermekkönyvtárakat is kell, hogy jelentsen - ezt a célt az 1971-ben kiadott művelődésügyi minisztériumi irányelvek meghatározták. Kijelölték az iskolai és gyermekkönyvtárak helyét, funkcióját a közművelődésen belül, a gyermekolvasók szolgálatában. Aligha szorul érvelésre, hogy a tartalmasabb gyermekélet kialakításában mekko-

ra a szerepe ezeknek az intézményeknek.

A Központi Bizottság új közművelődési határozata felső szinten summázta az utóbbi két évben zajló vitákat műveltségi állapotainkról, a korszerű képzettségről, a kultúra rangjáról, a megnövekedett szabadidőről. Döntései növelik hivatásunk presztizsét, de növelik felelősségünket és gondjainkat is. R á c z A r a n k a előadásának objektív és szubjektív közléseit egyképpen a jó, ösztönző nyugtalan-ság, a "hogyan" és a "miből" gondja vibráltatta. Mert "... a kultúra: emberré válásunk, öntudatosulásunk iskolája" - írta Sötér István a közművelődési viták során a Kritiká-ban - "akik ezt az iskolát elmulasztják, vagy félig végzik el /vagy akiket megfosztanak attól, hogy részesülhessenek benne/, kívül rekednek az emberi élet egyik nagy lehetőségén."

A lehetőség elszalasztása vagy megragadása - ez a már gyermekkorban jelentkező alternatíva életre szólóan eldöntheti az egyén viszonyát mindahhoz, amit "szellemi értékek" címszó alatt foghatunk össze. A könyvre, olvasásra s z o k t a t á s pedig a gyermekkönyvtárosoknak, a "szakma fanatikusai"-nak alapozó munkájával kezdődik.

115-en jelentkeztek közülük, /köztük 12 általános iskolai függetlenített könyvtáros/ az ország különböző tájegységeit képviselve, nagyvárosokból és kis településekből, az MKE megbízásából létrejött előkészítő bizottság felhívására, hogy a szakmai szervezeti keretet jelen-

tő szekciót létrehozzák. Lelkes reagálásuk igazolta a gyermekkönyvtár-ügyben ujabban felerősödött érdeklődést és figyelmet, melyet az idei jubileum: a közművelődési könyvtárak működésének 25 éves évfordulója is fokoz. Ennek a negyedszázadnak eredményeibe - későbbi indulása ellenére is - szervesen beleépül mindaz, ami a magyar gyermekkönyvtári szolgálat első lépéseitől, az 50-es évek elejétől napjainkig: a "190 gyermekkönyvtárban a 155.000 olvasó" tényéig történt.

És a jövő? Mielőtt a zárómondatnak kívánczó, Rácz Aranka által megfogalmazott szép célt leíránk, egy-két példa hadd szerepeljen a megvitatásra, döntésre váró sok probléma közül:

- a gyermekkönyvtárak alapfunkciója, illetve ennek módosulása, az intézménnyel szemben támasztott követelmények mennyiségi és minőségi változásai miatt -

- Melyek az önálló gyermekkönyvtár fogalmának kritériumai? /Várható, hogy a vélemények ebben a kérdésben csapnak össze a leghevesebben/ -

- Olyan alapkatalógus létrehozása, amely a magyar gyermekkönyvek summáját tartalmazza, stb.

Fentiek eldöntése illetve megvalósítása részfeladatot jelent abban a nehéznek és hosszantartónak ígérkező folyamatban, amelynek során "a gyermekkönyvtáraknak az oktatás és nevelés egyenrangú partnereivé, bizonyos mértékig a gyermekek kulturális életének szervezőjévé kell válnia."

Az elmondottak csak töredékes és szubjektív kiragadását jelentik a március 27-28-án lezajlott kétnapos programban történeteknek. A sikeres lebonyolítás "főszereplői": Hargitai Nándorné, Kerekes

Pálné - aki az előkészületek irányítója és egyben a vendégek jólétéről gondoskodó kitűnő háziasszony volt -, és Sándor Ottóné.

"FEDEZZÜK FEL UJRA CSOKONAIT"

- írja Tornai József a kétszáz éves fordulót köszöntő Alföld folyóirat ünnepi számában, ahol élő iróink vallanak a nagy elődről.

Az éledni látszó Csokonai-reneszánsz idején az ujrafelfedezőknek a feladata és felelőssége, hogy a versszerető fiataloknak a magyar költészetéről alkotott értékrendjében Csokonai végre már a méltó helyen sorakozzék. Sőt, több kellene ennél: a költőt szeressék - önmagáért, verseiért.

A szekció-ülést követő nap programjában 4 bemutató foglalkozás szerepelt: ezek egyikén, a 7-es számú gyermekkönyvtárban Csokonai vetélkedőre került sor Bálínth Lehelné könyvtárvezető irányításával.

A foglalkozás sikere részben a jól megválogatott anyagból kitűnően szerkesztett forgatókönyvnek köszönhető. /Gerincét Bertók László: Igy élt Csokonai Vitéz Mihály című könyve szolgáltatta./

Egyik mai méltatója szerint a költő legnagyobb érdeme: "...egy káprázatos ismeret- és élményanyag átmentése a ható, cselekvő világba: a költészetbe." A forgatókönyv ezt a sokszínűséget vetítette vissza: Csokonai enciklopédikus kíváncsiságát és műveltségét.

A játék mintául kiragadott 5-10 percében pl. a gyerekek eldudolták a Mar-seillaise-t, egyikük Az estve egy részletét olvasta fel, míg a másik az Értelmező Kéziszótárban a "dézma" és a "por-

ció" jelentését kereste. Majd kézzől-kézre adták Delacroix festményének reprodukcióját a francia forradalomról. Kazinczy Csokonai-lelkeseződéséről is szó esik, végül egy ügyes átívelő kérdéssel: Milyen esemény akadályozta meg Kazinczyt Csokonai verseskötetének kiadásában? - és a válasszal már a Martinovics-féle összeküvéshez kanyarodik a vetélkedő.

A gyerekek aktivizálása ugyancsak jól sikerült. Kíváncsiságukra, játszani- és szerepelni vágyásukra építő okos módszerrel. Tanulságul szolgált, hogy milyen magas határfokkal használhatók fel a gyerekek szellemi energiái az új ismeretek megszerzésében, ügyes didaktikus "fogásokkal" kicsalogatott, őszinte aktivitással.

Bálinthné bombasztok nélkül, visszafogottan, mondanivalójában és stílusában nagy tisztelettel Csokonai és az anyanyelv iránt - irányította a vetélkedőt.

Nem tudom elképzelni, hogy a 15 ünnep-lős ruháju-arcu gyerekek - a magnót kezelő csendesebbjétől a "helyezést" elért legjobbakig - ne jutna eszébe ennek a dél-előttnek legalább a hangulata, ha a későbbiekben a nagy poéta verseivel találkozik. Annak a jóérzése, hogy valamennyivel többet sikerült megtudni, megérezni Csokonaiból, mint a tanítási órák kötelező keretei között.

Mivel a foglalkozások egyidőben, párhuzamosan zajlottak, a fenti sorok írója csak egyikükön tudott részt venni. A másik három bemutató foglalkozáson a következő témák szerepeltek:

- Utazás meseországba az 1-es gyermekkönyvtárban.

- Fekete István Vuk című könyvéről műelemzés a 2-es gyermekkönyvtárban.

- Barátaink a virágok címmel környezetismereti óra a 4-es gyermekkönyvtárban.

Valamennyi rendezvényről tetszéssel és elismeréssel nyilatkoztak a vendég könyvtárosok. Anyagukból rövidesen kiadvány jelenik meg a gyermekkönyvtári "Tapasztalataink" sorozatban.

Szerk.

ZIMA ISTVÁNNÉ

ÖSSZDOLGOZÓI ÉRTEKEZLET

A Fővárosi Tanács Klubjában március 27-én megtartottuk évi munkaértekezletünket.

Révész Ferenc igazgató - kerülve a számszerű adatok felsorolását - a könyvtár fő művelődéspolitikai célkitűzéseiről beszélt, amelyek megszabták mult évi munkánkat. Tevékenységünk nagy mértékben irányult a gyermekekkel és az ifjúsággal való foglalkozásra. Előtérben volt a munkások, munkásszarmazású tanulók, valamint a pedagógusok segítése. Az elmúlt év jelentős évfordulói is meghatározták munkánk tartalmát, így Pest-Buda és Óbuda egyesítésének centenáriuma, a Petőfi év, Madách-, Csokonai-, Kopernikusz évforduló, és nem utolsósorban az 500. évét ünneplő magyar könyvnyomtatás.

Ötvenegy kiadványunk jelent meg, részben az évfordulókkal kapcsolatban, részben a helytörténeti jellegűek. Elkészült a "Budapest Története" bibliográfia VII. kötete. A kutatás szempontjából igen öröndetes, hogy létrejött a szociológiai osztály.

Tovább fejlesztettük kapcsolatainkat a párt-, az állami- és a tömegszervezetekkel. A megyei könyvtárigazgatók értekezlete, mely könyvtárunkban zajlott, a tapasztalatok cseréjét és a kapcsolatok közvetlenebbé válását is eredményezte.

A hálózatfejlesztés területén jelentős esemény volt az új 450 m² alapterületű soroksári könyvtár és a Bibliobusz megnyitása. Öröndetes a Marczibányi térl önálló gyermekkönyvtár és a pesterzsébeti gyermekrészleg átadása. Több könyvtárunkban folyt felújítási és karbantartási munka. Ezek

lebonyolítása átmenetileg kedvezőtlenül befolyásolta a forgalmi adatokat. /A zenei könyvtár mutatóit kivéve a csökkenés 8-12%/

Ezután az igazgató elvtárs röviden részletezte az egyes osztályok tevékenységét az elmúlt év folyamán. Először a hálózati és módszertani munkáról beszélt. A kölcsönzött kötetek megoszlása a felnőtteknél: szépirodalom 66,9 %; ismeretterjesztő 33,1 %; gyermekeknél: a szépirodalom 65,9 %, ismeretterjesztő 34,1 %. Értékelte az olvasószolgálati, valamint a propagandatevékenységet, a rendezvényeket, a szemléltető propagandát, az állományalakítással kapcsolatos állandó és jelentős feladatokat, a gyermekkönyvtári munkát, s mindezzel összefüggésben az irányító és ellenőrző tevékenységet.

A személyzeti munka nehézségeiről is szó esett. A könyvtárnak 687 dolgozója van, szétszórt munkaterületen. 350 főfoglalkozású könyvtáros, 141 egyéb. Kilépett az elmúlt év folyamán 47 főfoglalkozású könyvtáros, illetve könyvtártechnikus - az összes főfoglalkozású könyvtárosok 13,5 százaléka. 66 dolgozó tette le az alapfoku vizsgát; az állami oktatásban 93 munkatárs vett részt, az összes dolgozók 20 százaléka. Az oktatásban való részvétel egyre nagyobb nehézségeket ró a kollektívákra, mert a létszámhiányt még ez is növeli. 1973-ban 226 kolléga kapta meg a törzsgárda jelvényt, 27 dolgozónk kapott kitüntetést. Több mint 1,100.000 forintot fizettünk ki jutalmazásra.

Szabadságot biztosítottunk az ELTE 1 éves felsőfoku tanfolyamán résztvevőknek /6 nap/, valamint a 2 és fél éves középfo-ku tanfolyamon tanulóknak /3/ nap.

Gazdasági tevékenységünkben nagy előrelépés, hogy az 1966-os 23 millió fo-rinttal szemben 41 millió forintos költségve-téssel dolgoztunk. Könyvkötészetünk az évi tervét jelentősen túlteljesítette.

Az 1973-as munka értékelése után Révész elvtárs rátért a könyvtár 1974. évi feladataira.

A Központi Bizottság március 19-20-i ülésének határozata a közművelődésről, ha-tározottabb állásfoglalásra kell késztesse, a kultura területén dolgozókat. Mindazokat, akik hivatásukból eredően a legfőbb felada-tót látják el az ember- és tudatformálás te-rén. A tőlünk idegen eszmék vitákra kell, hogy sarkalljanak bennünket. Révész elvtárs beszélt az eszmékkel va-ló vitáról és az "ordas eszmék elleni harcról." Az ideológiai osztályharc megkö-veteli a könyvtároستól a határozott, egyér-telmű kiállást.

Az iskolai és a közművelődési tevé-kenység kapcsolata erősödött és tudato-sabbá vált a KB 1972. évi oktatáspolitikai határozata óta. Jelentős feladataink vannak ezután is a közművelődési és az iskolai könyvtárak együttműködése területén.

A művelődés központi kérdése a továb-biakban is a munkaszintű műveltségi színvonalának emelése, aminek érdekében mind jobb és jobb kapcsolatot kell kiépí-teni a szakszervezeti könyvtárakkal. Elké-szítettük az SZBT-vel az 1974. évi együtt-működési tervünket.

Társadalmunkban olyan szocialista kul-tura van kialakulóban, amely magában fog-lalja a hazai és az általános emberi kul-

tura minden haladó hagyományát. Ezeket a célokat szolgálják kiadványaink, kiállít-ásaink, rendezvényeink, és a jelentős évfordulókról szóló megemlékezéseink.

Kiemelt feladatként foglalkozunk hazánk és Budapest felszabadulásának 30. évfor-dulójával, az MSZMP XI. kongresszusá-val, kiadványokkal is, de a könyvtári mun-ka más szférájában is. Növeli kiadói te-vékenységét a Budapest-gyűjtemény és a szociológiai osztály.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk az ez év-ben induló Társadalomtudományi folyóira-tok és tanulmánykötetek analitikus kataló-gusának.

A Központi Bizottság határozata sze-rint az 1990-ig terjedő hosszútávú népgaz-dasági terv részeként kell kidolgozni a közművelődés távlati fejlesztési tervét. A KB határozata erőteljesen hangsúlyozza a könyvtárfejlesztés szükségességét.

Új fejezet kezdődik könyvtárunk életé-ben, melynek keretében nagy, korszerű könyvtárak létesülnek.

Az alábbi könyvtárak létrehozására 1974-75-ben a pénzügyi fedezet biztosít-va van.

II. Szabadság ut

III. Óbuda - Ifjusági Ház

IV. Egyesült Izzó lakótelep

X. Kőbánya

XI. Kelenföld

XVIII. 24. sz. könyvtár

XX. Vécsey ut

XXI. Csepel-Királyerdő

2. sz. Mozgókönyvtár

Az V. ötéves tervben Újpesten, Újpa-lotán és az Őrs vezér téren 1500 m² alapterületű könyvtárakat kell létesíteni, ezen kívül 3 kerületi könyvtárat és 4 fiókkönyvtárat a később kijelölt kerületek-

ben. Határozat született a Központi Könyvtár bővítésére is.

Szélesítjük kapcsolatainkat a szakszer-
vezeti és iskolai könyvtárakkal.

Feladatunk a hazánkban megjelenő aján-
ló bibliográfiák és repertóriumok koordiná-
lása.

Terveinket csak akkor tudjuk megvaló-
sítani, ha lényegesen javítjuk a munkafe-
gyelmet. A dolgozók nagy része rendszeren,
lelkesen, becsületesen látja el munkáját, de
fontos lenne a közös teherviselés, melynek
érdekében mindenki egyformán vegye ki a
részét a munkából.

Könyvtárunk összdolgozói értekezletei
évről-évre szigorú önvizsgálatra készítet-
nek, s egyben feladatainkat jelölik meg.
Az erről szóló tudósítások hosszabb távon
a tervek megvalósításának fontos dokumen-
tumai. Jelen értekezletünk nemcsak az el-
mult s az előttünk álló egy esztendőre
adott tájékoztatást, hanem az MSZMP KB
határozata révén hosszabb időszakra utaló
perspektívát is nyújtott. Ennek végrehajtá-
sához kívánt Révész elvtárs jó egészséget
és sok sikert a könyvtár minden dolgozó-
jának.

HUSZTI JÁNOSNÉ

NÉHÁNY ÖSSZEHASONLÍTÓ ADAT 1973 ÉS 1974 ELSŐ NEGYEDÉVÉRŐL

Beiratkozott olvasók a
központban:

m á r c i u s	
1973	1974
index	
7455 100 %	7628 102,3 %

Használt dokumentumok:

január - március	
1973	1974
index	
83451 100 %	80734 96,8 %

Beiratkozott olvasók a
hálózatban:

m á r c i u s	
1973	1974
index	
116252 100 %	122742 105,5 %

Használt könyv:

január - március	
1973	1974
index	
1,470.851 100 %	1,594.345 108,3 %

IFJÚSÁGI PARLAMENT 1974

A KISZ Központi Bizottság titkárságának 1973. december 3-1 határozata kimondja, hogy 1974. március és november között meg kell rendezni a tanuló- és dolgozó ifjúság új fórumait, az ifjúsági parlamenteket.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár vezetősége 1974. április 17-én rendezte meg a KISZ-es és a KISZ-en kívüli fiatalok fórumát, a Közalkalmazottak Szakszervezetének székházában. Hálózatunkban zömrel fiatalok dolgoznak, így természetes, hogy már hetekkel előre a fő témát az ifjúsági parlament jelentette.

- Mit vársz az ifjúság új fórumától - kérdeztem Pobori Ágnes.

- . . . ami elhangzik majd, közismert. Nem ez a parlament hozza fel először, a problémák évek óta itt vannak a levegőben.

Arra vagyunk kíváncsiak, hogyha most itt megfogalmazódnak konkrétan, egy parlament keretében, milyen megoldást talál az intézet vezetősége. Tehát én azt várom és azt hiszem a többiekkel együtt, hogy végre történjen valami. Ugyanis eddig a problémákat megbeszéltük, hol egymás között, hol egy KISZ-gyűlésen, de most szeretnénk, ha megoldás is lenne.

Révész elvtárs, intézetünk igazgatója a következőket mondta néhány perccel az ifjúsági parlament megnyitása előtt:

- Alapvetően egy dolgot várunk. Az intézet vezetősége a KISZ-vezetőséggel és a Szakszervezet' Bizottsággal egyetértésben kidolgozott egy intézkedési tervet. Azt várom, hogy a fiatalok kérdésel záporoz-

zanak, hogy az általunk vállalt feladatok részarányos végrehajtásában hol tartunk. Ezt a szót, r é s z a r á n y o s , azért nyomtam meg, mert hiszen az intézkedési tervben egy sor olyan feladat van, amely egy év alatt nem hajtható végre. Tehát bírálatot és dicséretet várok egyaránt, - és ezt őszintén mondom az intézet vezetősége nevében - hogy az ifjúsági parlament az intézet intézkedési tervét újabb célokkal bővítse és gazdagítsa.

Az ifjúsági parlamentet bevezetőjével Szőke Tiborné Intézetünk igazgatóhelyetese nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy miben különbözik a mostani ifjúsági fórum az eddigiektől.

Az idén első ízben "hivatalosan" összeülő ifjúsági parlamentek megszervezéséért már az állami vezetők a felelősek. Utalt az 1970-es párthatározatra és az ezt követő törvény megalkotására, valamint a Könyvtári Híradó 1973. május-juniusi számában megjelent könyvtári intézkedési tervre. A törvény időarányos végrehajtásával kapcsolatosan, hogy 1971 szeptemberében a pártszervezet tűzte napirendre és a szakszervezeti bizottság beszámoló jelentésében foglalkozott a FSZEK fiataljainak helyzetével melyet a Szakszervezeti Tanácsal karöltve kiegészítettek. Mindebből három, jellegében teljesen eltérő gondolatot emelt ki. Az egyik - az Ifjúsági Klub, amely most egy ideig elfogadható környezetben működik, igaz mindössze 10.000 forint költségvetési összeggel. . . A másik gondolat a pályakezdő fiatalok

politikai és szakmai felkészültségével foglalkozott. E gondolat jegyében lehetőséget kell találni a pályakezdő fiatalok egységes központi nevelésére, a hálózaton belül, a jelenleginél szervezettebb tapasztalatcsere megrendezésére. A vezetők figyelmét már felhívták a rájuk vonatkozó feladatok időarányos megoldására. A párt közművelődési határozata - mondotta - összehangoltabb tevékenység perspektíváját fogalmazza meg.

A könyvtáros fiataloknak a közművelődés porondján politikusan, a könyvtárosmunka sajátos eszközeivel kell harcolniuk. A könyvtári vezetők jelentéseiből a fiatalok legáltalánosabb problémáit emelte ki és elemezte. Igyekeznek a fiatalok munkaidejét úgy beosztani, hogy a szerda délelőtti továbbképzéseken részt tudjanak venni.

Szó esett továbbá a fluktuációról, az önképzés lehetőségéről és a munkafegyelemről. E területen jócskán akad még tennivaló. Ezután került sor az ifjúsági parlamenten részvevő fiatalok tulajdonképpen közvetlen véleménynyilvánítására és javaslataira.

Rendkívül dinamikusak - és a parlament jó megszervezését igazolták - az elhangzott javaslatok és a véleménycsere. Olyan fiatalok részéről hangzottak el, akik mindig is részt vettek a mozgalmi munkában és ebből következik, hogy mint aktívák a legjobban ismerik a fiatalok problémáit. Megemlítem a hozzászólók közül Klein Jutkát, Láng Endrét, Pobori Ágnes, Katona Pétert, Szabó Emesét. Talán nem egyedül állok véleményemmel akkor, amikor megállapítom, hogy a problémafeltárás és javaslat-tétel új formájának a megjelenése az intézet életében is, új és szokatlan volt. Ezért kevésbé hangzott el személyes probléma, illetve javaslat a többi fiatal részéről, de feltétlenül szót érdemel, amit Géryni Ferencné

a GYES-ről és Kámvás Judith az Ifjúsági klub látogatottságáról és a benne rejlő lehetőségekről mondott.

A szünetben nagyszerű vendéglátásban volt részünk. Óriási mennyiségű szendvics és cola fogyasztás következett. Szünet után a felmerült kérdésekre és javaslatokra válaszolt Szóke Tiborné igazgatóhelyettes. Majd megszületett a javaslat-tétel, amelyet a központi parlament elé terjesztenek. Nyílt szavazással hagytuk jóvá annak a KISZ-es és KISZ-en kívüli fiatalokból álló küldöttségnek névsorát, amely a központi parlamenten vesz részt. A küldöttség tagjai: Cziboly Józsefné, Klein Judit, Láng Endre, Kopré Judit, Benczik Vilmosné, Szöllösi Terézia, Jenny Katalin, Kövesd Péterné, Jakubecz Ilona, Pobori Ágnes, Katona Péter, Eszterhás Ferencné, Vazinay Mária, Szabó Emese, Tenta Ágnes, Ürögi Erzsébet, Kovács Jánosné, Szóke Angéla, Vinter Julia és Török Tiborné.

A parlament ünnepélyes aktussal zárult. KISZ alapszervezetünk a KISZ Budapesti Bizottságától az ifjúság körében végzett kiemelkedő kulturális tevékenységéért emléklapokot kapott, amelyet Lőrincz Jenő a VIII. ker. KISZ Bizottság agit. prop. felelőse nyújtott át Cziboly Józsefné KISZ-titkárnak Vigh Lajosné az osztályozó csoport vezetője a KISZ aranykoszorús jelvényét, Sándor Ottóné a KKO munkatársa a KISZ Központi Bizottság dícsérő oklevelét kapta meg. Majd a 15 és 10 éves KISZ-tagságért járó emlékjelvényeket osztották ki. Eredményeikhez gratulálunk és további sikeres munkát kívánunk. Reméljük, hogy a soron következő központi parlamenten a küldötteink megfelelően képviselik intézetünket.

CSONKA GYÖRGY

EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAKKAL

Itt fekszenek előttem a különböző időben készült együttműködési tervezetek, amelyek a Budapesti Fővárosi Tanács VB és a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa, valamint a FSZEK között jöttek létre. A legrégebb 1961-ben, a legújabb 1974. év elején készült.

Ezek a megállapodások azért jöttek létre, hogy a munkások művelődését, olvasóvá nevelését segítsék. Az együttműködési tervek pontokba foglalták a tennivalókat, az MSZMP művelődéspolitikai irányelvei alapján.

A legidősebb tennivalókat ismét megerősítette az MSZMP Központi Bizottsága 1974. március 19-20. üléséről kiadott közlemény, amely szerint "társadalmunk szocialista fejlődésének fontos feltétele a dolgozók, mindenekelőtt a munkások általános műveltségének emelése, szakmai képzésének és továbbképzésének javítása...."

Minden határozat, közlemény értékét az szabja meg, hogy milyen gyorsan jut el a köztudatba, jelen esetben a munkások nagy tömegéhez. Ebben a közvetítőnek nagyon jelentős szerepe van. A könyvtárosokra és a könyvtárakra gondolok. Az üzemi szakszervezeti könyvtárosoknak e tekintetben helyzeti előnyük van. Ott működnek, ahol a munkás magához veszi munkaeszközét és az eltelt munkaidő után ott is teszi le, ezután a könyvtár helyben várja. Természetes nem mindegy, hogy milyen körülmények között.

Az üzemi szakszervezeti könyvtárak helyzetével a SZOT Elnökség 1971. március

29 -i ülése is részletesen foglalkozott. Az 1973. évi statisztikai adatok alapján Budapest területén a szakszervezeti bizottságok különböző szakmái 1177 könyvtárat tartanak fenn. Ebből 40 a szakmák központi,-körzeti könyvtára, 186 önálló könyvtár, a többi letéti jelleggel működik.

A hálózat könyvállománya 3,336.769 kötet. Az összes üzemi dolgozók száma 845.342, az olvasók száma 281.368. Ezért az eredményért 246 főfoglalkozású, 36 részfoglalkozású, 427 tiszteletdíjas és 818 társadalmi könyvtáros dolgozott. A fenntartók 6,9 millió forintot fordítottak könyvre.

A SZOT Elnökség fent említett ülésén határozta meg azt is, hogy a "szakszervezeti könyvtárhálózat az egységes magyar könyvtári rendszer része". Ezért az egységért sokat kell munkálkodni a Budapest területét behálózó Szakszervezetek Budapesti Tanácsa irányítása alá tartozó szakszervezeti könyvtáraknak és a FSZEK-nak is.

Ahogy a bevezetőben említettem, az együttműködésnek írásban rögzített, a gyakorlatban kivitelezett hagyományai vannak.

Az együttműködés kezdetén közös könyvbekerzési tanácskozásokat tartottak. A szocialista brigádtagok olvasóvá nevelésével kapcsolatban ankétokat szerveztek. Író-olvasó találkozók, egy-egy szépirodalmi mű megvitatása, a munkásolvasók izlésével foglalkozó olvasásszociológiai

kiadványok megtárgyalása hozta közelebb egymáshoz a két hálózat könyvtárosaikat. A közelmúltban befejeződött "Kell a jó könyv" olvasómozgalom TV vetélkedő budapesti résztvevőinek felkészítését és szervezését is együttesen végezte a két hálózat.

Írásos módszertani anyagok közreadásából az SZBT és egyes szakmai központok is kivették részüket. Néhány esetben a FSZEK kiadványterveinek közreadását az igényeknek megfelelő példányszám előállítását követte. Számos bibliográfia, kiadvány készült közös megegyezés alapján. A könyvtárosképzésben figyelemreméltó eredmény volt az a három két és fél éves tanfolyam, amelyet a FSZEK szervezett a szakszervezeti könyvtárosok részére.

Jó munkakapcsolat alakult ki a X. kerületben a FSZEK 12-es sz. könyvtára az EVIG Központi Könyvtára, a Sörgyár és más üzemi könyvtár között. Nagy szervező munkát fejtett ki annak érdekében, hogy munkásolvásokat toborozzanak. Adatok bizonyítják, hogy eredményesen. Ebben a kerületben a könyvtárosok együttműködtek a szakmai továbbképzés terén. Példák sorát említhetnénk a VIII., a XIX., a XX. kerületből is. Az időszaki tennivalókat 1974 januárjában megtárgyalták a KMK, az SZBT, a FSZEK képviselői.

Ilyen előzmények után ültek össze március 14-én a FSZEK-ben az SZBT és a KKO munkatársai, hogy a további együttműködésről tanácskozzanak. A megállapodás pontjai a következők voltak:

- Az SZBT megbízólevelet állít ki a FSZEK módszertani osztálya illetékes munkatársai részére a szakszervezeti bizottságok és irányításuk alá tartozó könyvtárak látogatásához.

- 1974-75-ben meg kell ismernünk a szakma központi, körzeti könyvtárait /40/ és lehetőség szerint az önálló könyvtárakat is /186/.

- Törzslapot készítünk és állítunk ki az üzemi könyvtárakról.

- A látogatás során szerzett tapasztalatokról menetközben és az SZBT könyvtárainak negyedéves tanácskozásán beszámolunk.

- Az SZBT kérésére megvizsgáljuk hálózatukban a könyvtáros továbbképzés formáit.

- A FSZEK által tervezett kiadványokról ajánlás készül és a teljesíthető igények alapján eljuttatjuk ezeket a szakszervezeti hálózat könyvtárosaikhoz.

- Az egyes akciókra mint pl. a felszabadulásunk 30. évfordulójára való felkészülést összehangoljuk.

- Első feladataink egyike az alap- és középszintű műszaki könyvállomány megvizsgálása a szakszervezeti hálózat egyes könyvtáraiban a szakmai továbbképzés igényeinek megfelelően. Ehhez a Műszaki Kiadóval közösen összeállítunk egy 100 művet tartalmazó címjegyzéket. A felmérés és elemzés módját az illetékes szakmai központokkal, az OMKDK-val és a FSZEK 3 kerületi könyvtárával /12-es, 25-ös, 28-as/ készítjük elő.

- Javasoljuk a társadalomtudományi anyag vizsgálatát a szakszervezeti hálózat néhány könyvtárában, ahogy ebben a FSZEK a KMK-val megállapodott.

A vizsgálható könyvtárak: a Budapesti Vegyiművek, EVIG, IKARUSZ, Magyar Gyapjufonó, Kőbányai Textil.

- A két hálózat együttműködésében mindenkor a Fővárosi Tanács VB Művelődésügyi Osztály irányítását követjük, a két hálózat könyvtári munkájának jó összehangolása érdekében.

A „KIVÁLÓ KÖNYVTÁR” PÁLYÁZATRÓL

A Művelődésügyi Minisztérium, a SZOT és a KISZ 1972-ben másodszor hirdetett pályázatot a "Kiváló Könyvtár" cím elnyerésére. A felhívás szerint e megtisztelő cím odaitélése a pályázó intézmények 1972. január 1-től, 1973. december 31-ig végzett munkája alapján történt. A könyvtárak elbírálásának fő szempontja a könyvtárak távlati fejlesztésére megállapított követelményrendszer előírásainak megvalósítása volt.

Pályázhattak szakszervezeti és tanácsi közművelődési, megyei stb. könyvtárak egyaránt, sőt benevezhettek azok a könyvtárak is, amelyek az előző pályázaton már elnyerték a "kiváló" címet.

Budapesten 5 tanácsi és 17 szakszervezeti könyvtár nevezett be a pályázatra. A könyvtárak munkáját a Fővárosi Tanács szervezésében létrehozott bizottságok vizsgálták. Feladatuk volt, hogy javaslatot tegyenek a kiváló cím odaitelésére. Megbízatusuk a teljes pályázati időszakra szőtt, szakszervezeti és tanácsi könyvtárak munkatársaiából alakultak. Helyszíni látogatásaik alkalmával tapasztalatokat gyűjtöttek a könyvtárakról, a fenntartó szervek anyagi és erkölcsi támogatásának mértékéről. A KMK által összeállított feladatlapokat egybevetették a teljesítéssel és véleményüket két ízben is papírra vetették. Már az első írásos jelentés alapján kiesett a versenyből 11 könyvtár. A FSZEK hálózatából a 28-as, 34-es, 44-es és az 1-es gyermekkönyvtár jutott tovább. A bizottságok a végső értékelésben összehasonlították az 1972-es évi statisztikai adatokat az 1973-as muta-

tókkal is. Az értékelő munka során igen sajnálatosnak tartották, hogy a pályázati szempontok kizárják a kiváló tartalmi munkát végző könyvtárak egész sorát, az objektív működési feltételek /alapterület, anyagi ellátottság/ magasra szabott normatívái miatt.

A feltételeknek eleget tett könyvtárak 1974. március 29-én vették át a "kiváló" cím viselésére jogosító okleveleket. A hálózatunkból benevezett 5 könyvtárból az 1. sz. gyermekkönyvtár /Liszt Ferenc tér/ nyerte el a "Kiváló Könyvtár" címet. Gratulálunk a könyvtár dolgozóinak, akik eredményes munkájukkal kiválták e kitüntető elismerést. A budapesti szakszervezeti könyvtárak közül a Textiles Szakszervezet III. kerületi körzeti könyvtára lett kiváló. A kiváló címet másodszor elnyerő könyvtárak: a pestszécséi Vasas Művelődési Központ és az EVIG Művelődési Központ könyvtára.

A művelődésügyi miniszter több könyvtárat dicséretben részesített, Budapesten a FSZEK 28-as újpesti könyvtárát és a HVDSZ Központi könyvtárát. Kitüntetett, illetőleg dicséretben részesített könyvtáraink további munkájához sok sikert kívánunk!

PÁSZTOR ETA

A MENEKÜLŐ HERCEG

A 4-es sz. Szabó Ervin Könyvtár és a XIII. Dózsa György ut 136. sz. alatti Dolgozók Általános Iskolájának kapcsolata mozgalmas multra tekinthet vissza. A közös együttműködés most új színnel gazdagodott, a Hegedüs Géza: Menekülő herceg című regényéből rendezett irodalmi esttel. A regény Rákóczi fiatakorát eleveníti fel, azt az időszakot, amikor a szinte gyerekeMBER Rákóczi herceg ősei szomorú sorsát látva még visszariad az erejét meghaladó feladattól, hogy magyarjai élére álljon. Szinte menekül Magyarországról, de útja a bécsujhelyi börtönbe vezet. Híres szökését és sorsát vállaló férfivé érését írja le a regény.

Az előadást a VII.-VIII. osztályos hallgatók irodalmi és történelmi tanulmányait kiegészítő szemléltetésnek szántuk, de az előadás során sokkal szélesebb kört érintő kérdések hangzottak el. A gondos előkészítő munka eredményeként valamennyi hallgató 16 évestől 50-ig elolvasta a regényt. Érdekes véletlenül a televízió szinte egyidőben mutatta be a "Híres szökevények" c. sorozatban a regénnyel azonos című TV-filmet. A véletlen egybeesés jó alkalmat adott arra, hogy a résztvevők elemezzék a regény és a TV-változat mondanivalóbeli és felfogásbeli egyezését és különbségét. Mindenki egyértelműen a regény erényei mellett foglalt állást, az erőtlenség és meglehetősen vontatott televízióváltozattal szemben. Hegedüs Géza, a tőle megszokott, közvetlen stílusban elmondta, hogy a francia televízió felkéré-

sére írt forgatókönyv már rég elkészült, a film forgatását is befejezték, amikor rádöbbsent arra, hogy a téma tovább foglalkoztatja és a filmben vázlatosan megrajzolt figurák csak egy regény lapjain válhatnak élővé. Így született meg a "Menekülő herceg" története, mint irodalmi alkotás.

Az előadás a hallgatók legteljesebb érdeklődésével találkozott. A kérdések özöne áradt Hegedüs Géza felé. Pl.: Mi a történelmi regények mondanivalója a ma embere számára? Mi a történelmi hitelesség és az írói képzelet szerepe a történelmi regényben? A forgatókönyv és a rendezői felfogás viszonya? Az írói elképzelés és az erőtlenség színészi megformálás csalódás-e az író számára? Mik a további tervei? Hegedüs Géza fáradhatatlanul válaszolt a felmerült kérdésekre.

A jól sikerült irodalmi est végén a hallgatókkal együtt tekintette meg az író könyvtárunk kuruc kort bemutató, gazdag anyagot felvonultató kiállítását. Számos ilyen jellegű összejövetelet szeretnénk a jövőben is megvalósítani a Dolgozók Általános Iskolájával közös együttműködésünk során.

KOVÁCS MÁRTA

TÁJÉKOZTATÓ MUNKÁNK ÚJ SEGÉDESZKOZEI

Tájékoztató munkánk megkönnyítését szolgálja az az elgondolás, hogy a kézikönyvtár társadalomtudományi anyagát feldolgozzuk oly módon, hogy kigyűjtjük a kötetekben fellelhető rejtett bibliográfiákat, fontosabb név- és tárgymutatókat, s ezeket külön katalógus formájában - az ETO alapján - rendezzük.

A kezdeti elgondolás az volt, hogy csak a kézikönyvtár anyagát tárjuk fel, de később, a gyakorlati tapasztalatok alapján ezen változtatva, az általunk fontosnak vélt kölcsönözhető könyvek is feldolgozásra kerülnek. A régebbi anyagnál, visszamenőleg, a katalógusból kigyűjtve, minden egyes - jelentősebb bibliográfiai apparátussal rendelkező társadalomtudományi művet - feldolgozunk.

Az új könyvek feltárását folyamatosan végezzük, s céduláik a könyv bedolgozása után rögtön bekerülnek a katalógusba.

Minden könyvtáros előtt ismeretes a "Látóhatár" című folyóirat cikk-bibliográfiája. Ezekből /kiemelve a legfontosabbakat az irodalommal foglalkozókon kívül/ tárgyszavas katalógust készítetünk. Elsősorban azokat a folyóiratcikkeket dolgoztuk fel, amelyeket köttetünk vagy tékázunk, tehát mindenkor kézbe adhatók. A tárgyszavak azonosak a folyóiratban feltüntetett tárgyszavakkal. Még teljesen el sem készült a katalógus, de szinte minden nap adódik olyan téma, vagy konkrét kérdés, amelyhez a megfelelő anyagot a katalógus segítségével pill-

anatok alatt rendelkezésre tudjuk bocsátani.

Legkeresettebbek a politikai eseményekhez kapcsolódó cikkek, pl. Közel-Kelet, Vietnam, Chile, stb. A gyakorlat bebizonyította, hogy a befektetett energia mindkét külön katalógus esetében megtérül, hiszen a már eddig is jelentkező igényeket sokkal teljesebben tudtuk kielégíteni, s ez már önmagában a hasznosság jele.

NITSCH LÁSZLÓNÉ

* A hálózat több könyvtára készített a 22-es könyvtárhoz hasonlóan cikk-katalógust a Látóhatár című folyóirat alapján, s tapasztalataik szintén kedvezőek.

Szerk. megj.

Újabb tapasztalatok a TV műsor hatásáról a 25-ös könyvtárban

Köztudott dolog, hogy a televízió és a rádió irodalmi műsorai befolyásolják az olvasók könyvválasztását mind pozitív, mind negatív értelemben. Egy-egy értékes, vagy értéktelen mű televíziós adaptációja után egyaránt tapasztalható érdeklődés. Éppen ezért a könyvtáraknak fel kell készülniök a várható igények kielégítésére, esetenként azok befolyásolására. Az izlésnevelés szempontjából hasznos művek feldolgozását nagy örömmel fogadják a könyvtárak, mert a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy sok esetben olyan jelentős alkotókra sikerül felhívni a figyelmet, akiknek műveit keveset olvassák. Jó példa erre a néhány évvel ezelőtt bemutatott Balzac sorozat /Gobseck, A völgy lilioma, Elveszett illúziók/. A műsor hatására nemcsak a három mű, hanem Balzac egész munkássága iránt jelentősen megnövekedett az érdeklődés. Ennek a tapasztalatnak birtokában kezdtük rendszeresen figyelni a televízióműsorok hatását az olvasásra.

A sorozatok hatására például Móricz Zsigmond: Rózsa Sándor regényeit hosszú ideig csak előjegyzésre tudtuk kölcsönözni, ugyanez volt a helyzet a Galsworthy sorozat esetében is. Az elmúlt év két legsikeresebb feldolgozása Németh László "Irgalom" című műve és Homérosz Odüsszeiája volt. Mindkét mű megértéséhez, befogadásához bizonyos előképzettség, korismeret szükséges. Elhez próbálunk segítséget nyújtani azzal, hogy a TV polcon ajánlásaink között mindig elhelyezünk olyan munkákat, amelyek bővítik ismereteiket, közelebb hozzák a ma emberéhez

azt a kort, amelyben a cselekmény játszódik. Az Odüsszeia esetében például - többek között - ajánlottuk Szilágyi János György: A görög művészet kezdetei, Szabó Árpád: Trójai háború, Román József: Zeusz, Zamarovsky: Istenek és hősök a görög-római mondavilágban, Mitológiai ABC és Trencsényi-Waldapfel Imre: Görög regék című műveket.

Könyvajánló munkánkhoz jó segédeszköznek bizonyultak a központ által készített ajánló röplap bibliográfiák is. Ezt különösen a Leonardo műsor közvetítésekor tapasztaltuk. A sorozat közvetítésének idején 24 művet kölcsönöztünk, ebből összesen 5 volt szépirodalmi, a többi magasszintű művészettörténeti munka. /Leonardo: A festészetről, Leonardo: A renaissance kialakulása, Vasari: A renaissance nagy mesterei stb./

A VIII. Henrik sorozathoz 28, a színháztörténeti sorozathoz 67, az orosz klasszikusok sorozathoz 110 művet kölcsönöztek, közülük legmagasabb példányszámban Dosztojevskij "A félkegyelmű" és Tolsztoj "Feltámadás" című könyve szerepelt, de szép számban kölcsönözték és kölcsönzik az említett írók egyéb műveit is. A fenti példák bizonyítják, hogy az irodalmi adaptációk sikere után az eredeti művek forgalma jelentős mértékben emelkedik. Ezért fogadjuk örömmel ezeket a műsorokat, mert a mi igazi feladatunk teljesítéséhez, a magasszintű modern és klasszikus irodalom olvasztatásához nyújtanak segítséget.

Továbbképzés a Karinthy Frigyes úti könyvtárban

A 6-os könyvtárnak közel 8 ezer beiratkozott olvasója van. De sok olvasó használja a kézikönyvtár anyagát alkalomszerűen, anélkül hogy a könyvtár tagjai sorába lépne.

Az egész heti (10-7-ig) nyitva tartási időt a könyvtárosok váltott műszakos munkaideje teszi lehetővé. A könyvtár adminisztrációs teendőit ellátó technikusok majd teljes létszámmal részt vesznek a középfoku könyvtárosképzésben. Ennek nagy a jelentősége még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy az adminisztrációs övezetet a kölcsönzötétől szintkülönbség választja el.

Előfordul, hogy az olvasók igényeiket már a könyvek visszaadásakor közlik - a kikölcsönzendő könyvekre vonatkozóan - ebben az esetben az az ideális, ha az adminisztrációt végző könyvtártechnikus választ tud adni a különböző olvasói kérdésekre.

Ezt még akkor is így tartjuk helyesnek, ha a munkák során elhatároljuk a feladatköröket. A konkrét válaszadás mindenkor a tájékoztató könyvtárosok feladata, illetve kötelessége, de a könyvtárban ténykedőktől az olvasók - joggal várnak felvilágosítást, tájékoztatást. Röviden: ezért tartjuk szükségesnek azt a fajta továbbképzést, amit az alábbiakban ismertetünk és fontosnak tartjuk, hogy ne csak a tájékoztató munkát végző könyvtárosok, de a könyvtártechnikusok is részt vegyenek egy-egy továbbképzésen.

A könyvtár munkatervében szereplő to-

vábbképzéseket /ezek jobbára, könyv illetve irodalom-ismertetések/ - kéthavonként tartjuk. Az adott tárgykör műveit a kollektiva egymásközt felosztva ismereti - vagy külső előadót kérünk fel a téma feldolgozására. A továbbképzések első előadását Kamarás István, a KMK munkatársa tartotta: "Milyenek kell lennie az igazi könyvtárosnak" címmel. Az előadáson elhangzottak motiválják a továbbképzések célját és lényegét. Kamarás István beszélt a hivatástudatról, a könyvtári műveltség fontosságáról, arról, hogy hogyan kell tájékozódnia a könyvtárosnak, valamint arról, hogy milyen legyen az olvasó és a könyvtáros viszonya.

A Budapest egyesítésének centenáriumi ünnepelő időszakban a vonatkozó irodalmat beszélte meg a 6-os könyvtár kollektívája. Amikor megjelent a Népművelés c. folyóiratban, Köpeczi: Vita a korszerű műveltségről című cikke - ezt is közösen vitattuk meg. Mindenki elolvasta a cikket - Szentés Éva könyvtártechnikus készült fel az idevonatkozó irodalom ismertetésére, a "Népművelés"-nek ugyanis ő a felelőse. Minden, számunkra fontosabb folyóiratnak felelőse van, aki felhívja a figyelmet az érdekes cikkekre.

A fontosabb irodalomtörténeti kézikönyveket szintén egymásközt felosztva ismertették. /Igy az angol, a francia, a szovjet, a német irodalomtörténetet tárgyaló munkákat./

A szomszéd népek irodalmáról a meg-

hívott - Horváth Zsolt irodalomszakos tanár - előadása nemcsak hasznos, de őszintén szólva hézagpótló is volt. Különösen az előadó színészi képességeit is megcsillogtató versidézeteket említhetjük amelyek nemcsak színesítették az értékes előadást, de sokunk előtt alig, vagy kevéssé ismert költőket szólaltatott meg, mint pl. Csiki László: Kellékek című kötetének verseit, stb.

A munkaterv szerint, következő témánk a magyar irodalomtörténeti kézikönyvek bemutatása lesz. Hét irodalomtörténeti

kézikönyv ismertetésére vállalkozik majd a 6-os könyvtár kollektívája, ezek a következők:

Keresztury Dezső: Örökség. Magyar írói arcképek.

Fenyő István: Két évtized.

Kardos Tibor: Élő humanizmus.

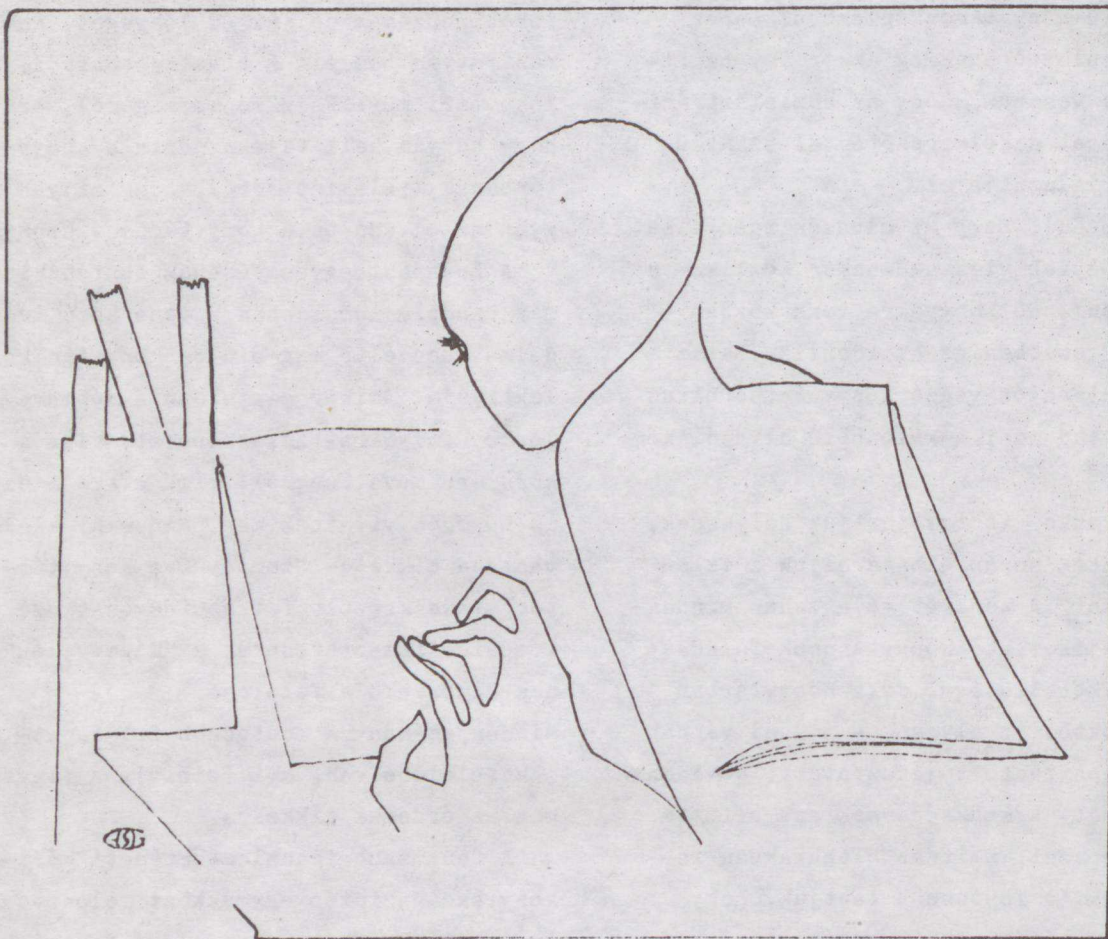
Mezei József: A magyar regény.

Kiss Ferenc: Művek közelről.

Németh G. Béla: Mű és személyiség.

Szabolcsi Miklós: Változó világ, szocialista irodalom.

- Bárány -

Gosztola Gábor rajza

Gyermekolvasók

A SOROKSÁRI KÖNYVTÁRBAN

A Híradó februári számában már megjelent Bárány Lajos összefoglalója az új-jáépített soroksári könyvtár első négy hónapjáról. Ehhez kapcsolódva számolunk be a gyermekrészleg életéről.

Azok a gyermekkönyvtárosok, akik még ma is szerény és sokszor méltatlan körülmények között végzik munkájukat, tudják, hogy mit jelentett egy dupla polcon és két fél bölcsőn elhelyezett könyvekből kb. 500 gyermek igényét kielégíteni, egy messzi raktárban lévő állomány egyötödével. A folyosón, ahol átvettük a könyveket, sorban álltak a türelmetlen kis olvasók, hogy bejuthassanak a 2x1 méternyi területre, mert egy 20 m²-es szakköri szobából csak ennyi jutott a gyermekeknek. Mindezt azért bocsátom előre, hogy jobban megértsük a gyermekek megilletődöttségét, amikor először beléptek, vagy belépnek az új könyvtárba. Tágas, világos, kellemes, virágokkal és magunk gyártotta játékokkal teli kölcsönzötérbe jönnek, melyhez szép nagy olvasóterem is kapcsolódik.

Megilletődöttségük érthető, mert a soroksári gyermekek nincsenek elkényeztetve. A könyvtár vonzáskörébe tartozó három iskola közül csak egy felel meg a korszerű követelményeknek. A másik kettő több generáció koptatta berendezésével igazán nem mondható esztétikusnak. Van még körzetünknek egy mozija és egy játszótér.

Jó helyre került tehát ez a szép könyvtár és nagyon nagy szükség volt rá!

Ezért engedték meg a gyerekeknek, hogy az olvasóteremben gombfoci versenyt rendezzenek, és Zsuzsa /Zengóné/ a fonotékában ezért áll szinte mindenkor a gyermekek rendelkezésére, ha éppen zenét akarnak hallgatni, mégha nincs is hivatalos zenehallgatási idő. Ezért készültek el a megnyitásra családi összefogással "könyvtárunk büszkeségei" a magunk gyártotta játékalatok: egy többkilós viziló, amely megemésztett több kiló ócska ruhadarabot, ugróbéka, teknősbéka, katicabogár, babafej és egy hippi nyúl, aminek ökörfülei vannak. A könyvtártól kaptunk a nyitásra egy egeret és egy huzogatható, szárnyait emelgető katicabogarat; ezeket a "könyvtári papák" szokták megjavítani, ha csemetéik elrontják. Kaptunk a propaganda osztályról a koponya fejlődését bemutató maketteket, amiket a gyerekek szent borzadállyal bámulnak és bátran leemelnek a polcra egy-egy antropológiai könyvet. Hogy a játékoknak mekkora a sikerük, bizonyítja, hogy az egérke a sok puszilgatástól fekete, a nyuszi a sok simogatástól hovatovább elveszti egyik lábát, mert olvasni és válogatni csak rajtuk vagy velük lehet. Részük van abban, hogy otthon érezzék magukat a gyerekek.

De nemcsak a gyerekek érzik magukat jól a könyvtárban, hanem a tanárok, tanítók is felfedezték vonzóerejét. Eddig is jó kapcsolatunk volt az iskolákkal, de a nagyobb hely nagyobb lehetőséget is biztosít az együttműködésre. A Marx

Károly uti általános iskola rendszeresen a könyvtárban tartja irodalom szakköri foglalkozásait, kihasználva a kézikönyvtár és a fonotéka nyújtotta lehetőségeket. De tartottak már az olvasóteremben órsi foglalkozást, osztályfőnöki órát, és a kiállítóteremben Ilosvai Varga István festőművész kiállításának megtekintésével egybekötött rajzórát is. Folytatjuk a már hagyománnyá vált kötelező olvasmányok együttes feldolgozását is a könyvtárban. Májusra tervezünk egy bemutató foglalkozást Móra "Kincskereső"-jéből, a IV. osztályos tanítónővel együtt.

A napközis csoportok kulturfoglalkozásaik keretében látogatják különböző rendezvényeinket. Rendszeresen tartunk meseórákat zenével illusztrálva. A Tánacsics Művelődési Ház anyagi támogatásával TIT előadássorozatot szerveztünk, technikai, űrhajózási, csillagászati témákból. Előadónk dr. Horváth Árpád, akinek könyveit jól ismerik a gyerekek, igazán érdekes előadásokat tart, és türelmesen válaszol kérdéseikre. Elvittük a gyerekeket a Közlekedési Muzeumba is, hogy ne csak a modern technikával találkozzanak, hanem a múltját is megismerjék. Öt hónap alatt 41 rendezvényünk volt, és ezeken 1345 gyermek vett részt a harmadik osztályosok könyvtárlátogatásaival együtt.

Az olvasási kedv is megnövekedett. Az 1973 első negyedévét összehasonlítva az 1974 hasonló időszakával a következőképpen alakult a könyvtári forgalom: 1973-ban 1243 olvasó 3585 kötet könyvet kölcsönzött, 1974-ben 2206 gyermek 6697 kötetet.

Érdekes képet mutat az olvasók lakóhely szerinti megoszlása. A könyvtárhoz 3 iskola tartozik, a negyedik már kívül

esik az 1 kilométeres vonzási körzeten. Most már ebből az iskolából is járnak a könyvtárba gyerekek, és egyre többen. Olyan utcákból és kerületrészből iratkoznak be, ahonnan idáig még nem jártak. Mivel a környező községekből járnak Soroksárra iskolába gyerekek, így van olvasónk Dunaharasztiából és Szigetszentmiklósról is. Lehetővé teszi számukra a könyvtárbajárást a szombat délutáni nyitvatartás.

Legnagyobb a forgalom szombat délutánonként. Ez a kölcsönzők számában is megmutatkozik, de szombat lévén az olvasótermi látogatottságon is. Egy kölcsönzővel általában három-négy "segítőtárs" jön. Sok az "olvasgató" is. Ilyenkor minden olvasótermi szék foglalt, a kölcsönzőrészben még a földön is ülnek gyerekek. Nem ritka, hogy száz gyermek is megfordul szombatonként a könyvtárban. Olvasnak két puffot összetolva, hasonfekve is.

A fonotéka és a kiállítóteremben látható színvonalas kiállítások lehetővé teszik számunkra, hogy foglalkozásaink komplexek, többirányúak lehessenek. A város peremén lévén, nagy feladat hárul ránk a gyermekek kulturális nevelésében. Lehetőségeinkhez mértén próbáljuk a legtöbbet nyújtani. Tudjuk, hogy még sokat kell kísérleteznünk, új formákat kialakítanunk, hogy lehetőségeinket maximálisan kihasználhassuk. Ezek a kezdeti lépések. Számunkra olyan ez, mint amikor a tapogatózó vak látóvá lesz, és több utat próbál ki egyszerre, hogy később rátaláljon az igazira. A város szélén ez nehezebb, mert nem csupán könyvtár, de művelődési központ is a mi "kis városunk" és ez teljesen új feladat. Reméljük helytállunk.

BAÁN MAGDOLNA

TÖRTÉNELEMÓRA A GYERMEKKÖNYVTÁRBAN

Napjaink pedagógiájának egyik legfontosabb kérdése: megszüntetni a tanítás és tanulás tankönyv-kizárólagosságát és felhasználni, elrendezni azokat az ismereteket, amelyekkel a tanulók iskolán kívül lépten-nyomon találkozhatnak.

A könyvtár elsőrendű szerepet játszik az információszerzésben, mert itt mindent megtalálhat a gyerek, ami egyéni érdeklődésének, hajlamának megfelel, válogathat abból az igen bő és színes választékból, amit a gyermekkönyvtár nyújt számára.

A tankönyv ismereteinek kiegészítése és elmélyítése volt egyik célja a Kulich Gyula téri gyermekkönyvtárban tartott történelemóráknak.

A Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola 6/b osztályával két ízben kerestük fel a könyvtárat. Az a szándék is vezetett, hogy az iskolai korszerű oktatási kísérletet: a tanulói öntevékenység fejlesztését könyvtári területen gyakorolhassuk. A könyvtárban tartott foglalkozás része volt az oktatási folyamatnak. Történelemórát tartottunk a soron következő két anyagrész: Élet a török területen és A felfedezések történetéből.

Az első alkalommal arra készültünk fel, hogy minden gyerek vigyen magával a témához tartozó könyvet. Ennek érdekében összegyűjtöttük a kapcsolódó valamennyi elérhető szépirodalmi és ismeretterjesztő művet. Ezeket a könyveket azonban nem a szokásos módon ajánlottuk a gyerekeknek, hanem előtte elkészítettük az óra tanítási vázlatát, Magyarország há-

rom részre szakadásának összefoglalását, és az egyes feldolgozásokat a vázlatához kapcsolódva mutatta be a könyvtáros:

Habsburg-Magyarország;

Lengyel Balázs: Ezüstgaras

A török terület;

Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös

Erdély;

Lengyel Balázs: A török Magyarországon

/Képes történelem/

Az egyes regényekből kiválasztott részek izgalmasak voltak, alkalmasak arra, hogy a felolvasás felkeltse az érdeklődést és az egész könyv elolvasására ösztönözzön.

Az ismertetett művek címét a gyerekek iskolai füzetükbe előre megírt vázlatukhoz jegyezték, így ha nem is olvastak el minden szóba kerülő irodalmat, kis ajánló bibliográfiát kaptak a történelemnek ehhez az időszakához. Ezt az órát a korra vonatkozó képes albumok és eredeti török zene bemutatásával zártuk. Hogy a gyerekek érdeklődését mennyire sikerült felkeltőnünk annak bizonyítéka, hogy a következő napokban ismét megjelentek a könyvtárban, hogy az albumok képeit megnézhessék. Az óra után minden gyerek beiratkozott és egy-egy könyvet kölcsönzött.

A következő látogatásra egy hónap múlva került sor. Ekkor egészen más téma és egészen más módszer szerint építettük fel a foglalkozást. Az igen bő irodalommal rendelkező és a gyerekeket

nagyon érdeklő téma: a felfedezések története alkalmat adott, hogy a következőképpen tartsuk meg az órát.

A könyvtáros ismét összeszedte a korra vonatkozó könyveket és tartalmuk, valamint feldolgozásuk színvonala szerint osztályozta az asztalon.

Néhány könyv a felhasználtak közül: /Az egyes művek több példányban is./

Erdődy János: Küzdelem a tengerekért
/Képes történelem/

Vécsey Zoltán: Elpusztult népek, elpusztult kulturák.

Stingl, Miroslav: Indiánok hadi ösvényen

Hronek, Jiri: Hispaniola aranya

Rónaszegi Miklós: Hináros tenger

Solc, Vaclav-Horejs, Petr: Amerika őslakói
Kratochvil, Milos Vaclav: Felfedezők és hódítók

Magidovics, J.P. A nagy földrajzi felfedezések.

Minden gyerek kapott egy könyvet azzal a feladattal, hogy a tartalom, név- és tárgymutató vagy a fülszöveg segítségével állapítsa meg, mivel foglalkozik a szóbanforgó mű, és ismertesse röviden társával is. Hogy gyakorolják a névmutató-tárgymutató használatát, olyan konkrét kérdéseket is kaptak, amelyre csak ezek felhasználásával tudtak válaszolni. A néhány perces beszámolók ismertetését, a feladatok megoldásának helyességét a tanár ellenőrizte. Ugy érezzük, hogy második alkalommal még közelebb kerültünk célunkhoz; a tanulók önálló ismeretszerzésének megvalósításához, de a könyvek iránti érdeklődés felkeltésében is előrehaladtunk.

Ezek a foglalkozások rendkívül összetett célok megvalósulását eredményezik: elmélyítik a tananyagot, megteszik az első lépéseket a rendszeres könyvtárbajáráshoz,

és nem utolsósorban megszerettetik az olvasást.

Természetesen ezeknek a céloknak megvalósításához nem elég két foglalkozás, ez csupán a kezdetet jelentheti és szükség lenne a továbbiak módszertanának kidolgozására.

DEVECSERI LÁSZLÓNÉ
SZABÓ EMESE

Pajtás,
vár a
8.sz.

III. Fő tér 5.

Kölcsművelés idő:

Hétfő:	2-7
Kedd:	10-2
Szerda:	2-7
Csütörtök:	1-5
Péntek:	2-7

Olvasótermünk külön nincs.

Tagdíj díj 1 évre 1,-ft

FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN
KÖNYVTÁR

NYEK Sokos. 74/66

KÖZPONTUNK RITKASÁGAIBÓL

09-cel jelzett Ritkaságyűjteményünk nem szükkölködik régi és értékes kéziratokban, amelyeket valamikor megvásároltunk, vagy örökbe kaptunk, aztán fokozatosan megfeledeztünk róluk. A körmöcbányai ötvösök, a szabók sokszáz év előtti céhkönyvei, az 1764-es pozsonyi országgyűlés 834 oldalas kéziratosa naplója, Bartakovits János 1814-1826-os "készpénzfeljegyzése", az 1806-ban készült 206 lapos "Statistisches Übersicht des Königreichs Ungarn", a Zichy uradalmak 1822-29-es protokollumai" - sorolhatnánk még hosszán - mind külön-külön megérdemelnének alaposabb tartalmi vizsgálatot, annál is inkább, mert ahogyan a Budapest-gyűjtemény több száz kézírata jól kiegészíti várostörténeti anyagunkat, ugyanúgy 09-es kézírataink társadalomtudományi-szociológiailag állományunknak tradicionális továbbfejlesztést igénylő részét alkotják.

Bizonyos, hogy különleges helyet foglal el kéziratállományunkban az az 522 oldalas arany metszéses vörös bőrkötéses könyv, amelyet 1911 óta őrzünk 09/126 raktári szám alatt és csupán ezt a feliratot viseli: "Kaiserin Maria Louise eigenhändige Aufzeichnungen" azaz Mária Lujza császárnő sajátkezű feljegyzése. A korábbi tulajdonosokról annyit tudunk, hogy "fenséges" szerzője után egy ideig egy K. Stelzhammer nevű bécsi lakosé volt. (A krónikákban eddig csak Franz Stelzhammer nevű osztrák népies költőnek sikerült nyomára bukkanni, ez sem volt bécsi. Rokona, vagy névrokona lehetett az

előbbinek.) A harmadik possessor gróf Zichy Jenő volt, akinek hagyatékát 1911-ben vette át a Fővárosi Könyvtár és az akkori nyomtatott "Értesítő" hírt is adott a Zichy gyűjteményben talált "állítólagos" császári kéziratról. Vajon nem valamilyen másolatról, vagy hamisítványról van szó? A kérdést még nem vizsgálták, de az elteelt hatvanhárom év alatt nem is cáfolták az eredetiséget.

Szerintem kétségtelenül Mária Lujza kéziratáról van szó. A vele foglalkozó kiterjedt irodalom több levelének fakszimile másolatát hozza, ezek vonalvezetése, betűformái, tükre lalkus szemmel is könnyen megállapítható azonosságot mutatnak a kéziratéval, amelynek hitelességét növeli, hogy a francia nyelvű szöveg tintával írott anyaga már kissé megfakult-, reprográflákon liyesmit nem tapasztalunk. A papír színe, minősége is a múlt század első felére utal.

Tartalmát tekintve csekély történeti értékű darabról van szó: kompilációk egy vagy több meg nem nevezett filozófus, moralista műveiből. A nemesről, polgárról, katonáról, Isterről, erényről, bűnről, vallásról, stb. való elmélkedések. Első gondolatunk, hogy tanuló korában írta a hercegnő, de ennek ellentmond a vonalvezetés kiegyensúlyozottsága, a francia nyelv következetes használata. Véleményem szerint életének utolsó szakaszában, akkori "birodalma" Parma gazdag könyvtárának anyagából merítve másolgatta össze a szövegeket. Ezek istenes-erkölcsösködő tartalmából is erre következtetek. Ismeretes, hogy utolsó

(harmadik) férje, a franciákat eláruló Bombelle a kongreganista-jezsuita szellem egyeduralmát parancsolta Pármára és öreg, ezért jobbára egyedül hagyott nejére is, aki az olasz lakossággal ellentétben készségesen alávetette magát férje akaratának. Egyedülléte unalmát kergethette a szövegmásolásokkal. Áhítatosságban töltött éveit már csak ritkán szaklthatta meg olyan Európa-szerte derűtséget kel­ tő kalandokkal, mint amilyen a Pármában megfordult francia tenoristával való futó viszonya volt.

A kézirat forintban vagy dollárban nehezen meghatározható, de bizonyára igen magas értékét természetesen az említett körülmények ellenére is biztosítja, hogy történelmileg kimagasló személytől származik. Mária Lujza ugyan nem saját érdemeinek köszönhetette, hogy a világhistória lapjain helyet kapott, Napóleonnak uralma tetőpontján volt a felesége, a császár fiának édesanyja, hanem egy sereg egyéb tényezőnek: a francia császár első felesége terméketlen volt, ezért vált el tőle és keresett újat, a magyar haladó mozgalmak üldözésében oly könnyörtelen Ferenc osztrák császár pedig meghunyászkodva adta nőül első szóra féltett leányát legnagyobb ellenségének. E háttér ellenére is állományunk egyik igen figyelemre méltó darabjának tekinthetjük a kéziratot.

REMETE LÁSZLÓ

Első szép játékom,
jó anya,
gyermekségem gazdag
asszonya.

A kamaszkor töled
elkuszált,
szemem a szemedbe
nem talált.

Igy tünődtem: "Miért szült,
mért szeret,
ha örökre élni
nem lehet?"

Énmiattam annyi mindent
öl, temet!
Mért nem tett a hóba inkább
engemet!"

A kamaszkor töled
elkuszált,
férfi-szívem újra
rád-talált,

férfi-szívem a szívedre
rátalált,
megköszön most perced, évet
és halált.

Álmom karjaidba
visszatér,
álmom karjaidba
visszatér...

Weöres Sándor:
Anyámnak (részlet)

A FOLYÓIRATTEREM MUNKÁJÁRÓL

A könyvtári szolgáltatások egyik legkorszerűbb formája a gyors informálódást szolgáló folyóirat-anyag olvasók számára történő feltárása, rendelkezésre bocsátása. Folyóirattermünk tárlóit 660 kurrens folyóirat tölti meg. Színes, változatosan gazdag anyag fogadja olvasóinkat, amely kielégíti a tájékozódni, szórakozni vágyó látogató igényeit éppúgy, mint a kutatót, vagy a tanulmányaihoz cikket kereső egyetemi hallgatót. Állományunk 55 %-a idegennyelvű. Az utóbbi években - gyűjtőkörünknek megfelelően - ugrásszerűen emelkedett szociológiai folyóirataink száma. Az olyan tekintélyes szociológiai folyóiratok, mint az 1895-ben induló "American Journal of Sociology", "The British Journal of Sociology", vagy a "Kölner Zeitschrift für Soziologie" stb., mellett található lengyel, cseh, román, olasz szociológiai folyóirat is.

A magyar napilapok, a különböző országok kommunista pártjainak lapjai /pl. Morning Star, L'Humanité, stb./ mellett látogatóink rendelkezésére állnak az olyan vezető polgári lapok is, mint a "The Times", vagy a "Le Monde". Természetesen szem előtt tartjuk közművelődési könyvtári feladatainkat is.

A népszerűségnek örvendő szabadpolcokon kb. 80-100 másodpéldány folyóiratot és napilapot helyezünk el. A raktári és tárlós anyagot kéri lap ellenében a könyvtáros adja ki. Általában félévig, egy évig a tárlótan gyűjtjük a folyóira-

tokat, így könnyebben hozzáférhetőek és az olvasó várakozási ideje a minimálisra csökken. A folyóiratterem - más olvasószolgálati részleggel együtt - napi 12 órát tart nyitva.

A forgalom ellátását és a nagymennyiségű adminisztrációs munkát három folyóiratos-könyvtáros látja el. A napi posta nyilvántartása /kb. 80-110 db/, a szemlézésre kerülő folyóiratok szétosztása, elrakása, kötészeti előkészítés, katalógusok gondozása stb., fárasztó, de szívesen végzett munkánk.

A folyóiratterem látogatói között sok a törzsolvasó. Egyesek a nap ugyanazon órájában, menetrendszerűen érkeznek. Szokásaikat, igényeiket ismerjük. Pl. Egyik olvasónkat "egészség-bácsinak" hívjuk, mert évek óta csak az "Egészség" és az "Orvosi Hetilap" különböző számait olvasa.

Állományunk felfrissítéséről, ha szükséges keretek között is, gondoskodunk. Új rendeléseket az évi rendelőbizottsági ülés szavaz meg. Szempont, hogy a színvonalában csökkent, vagy alig keresett folyóiratok helyett nivósabb, népszerűbb anyagot szerezzünk be. Természetesen lehetőségeink határait devizakeretünk szabja meg. Az induló magyar folyóiratokat minden esetben, azonnal megrendeljük. Az olvasók eligazodását a jól szerkesztett katalógusok és repertoriumok segítik. A betürendes- és szakkatalógusból percekben belül választ kapunk, hogy a keresett folyóirat megvan-e. A néhány

éve készült kronológikus katalógus pedig az egy bizonyos időszak folyóiratait keresők részére ad támogatást. A cikk-katalógusok az állomány válogatott anyagát tartalmazzák. Betűrendes- és életrajzi katalógus, cikk- szakkatalógus segíti az érdeklődőket munkájukban. Külön kiemelem az irodalmi cikk-katalógust. /A magyar irodalmi folyóiratok és tanulmánykötetek válogatott anyagából áll/. Ez a katalógus középiskolásaink - a leendő törzsolvasók - részére nagyon hasznos. Könnyen eligazodnak a témaköröket rejtő címszavak között és főleg bőséges anyagot találnak dolgozataikhoz, versenypályázatokhoz. Ezzel elérjük azt a célunkat is, hogy az olvasók utánpótlását és összetételét színvonalasan emeljük.

BORNEMISZA LÁSZLÓNÉ

Huszonöt éves a szocialista magyar közművelődési könyvtárügy

A szocialista magyar közművelődési könyvtárügy negyedszázados jubileuma alkalmából szerdán a Szakszervezetek Országos Tanácsának székházában a Művelődésügyi Minisztérium, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és a Szakszervezetek Országos Tanácsa rendezésében megemlékezést tartottak. Megjelent Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettes, Virizlay Gyula, a SZOT titkára, Molnár Ferenc, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos és közoktatási és kulturális osztályának helyettes vezetője, s a magyar könyvtárügy sok képviselője. Virizlay Gyula mondott beszédet, majd Garamvölgyi József emléklakettet adott át azoknak, akik 25 éve, vagy még régebben látják el könyvtárosi feladataikat. A jubileumi kitüntetést 108-an kapták meg. A Művelődésügyi Minisztérium egyúttal mikrobuszt ajándékozott a Szakszervezetek Pest megyei Tanácsa könyvtárainak.

1974 április 24-én a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárügyi Osztálya, a Szakszervezetek Országos Tanácsának Kulturális, Agitációs-propaganda Osztálya és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete rendezésében ünnepélyes megemlékezésre került sor a szocialista magyar közművelődési könyvtárügy megalapításának 25. évfordulója alkalmából. Az ünnepséget Virizlay Gyula, a SZOT titkára nyitotta meg, majd Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet és emléklakettet adott át a 25 éve a közművelődési könyvtárügy területén dolgozóknak. Könyvtárunkból a következő munkatársak kapták meg az Asszonyi Tamás készítette művészi plakettet:

Balázs Jánosné

Dobos Piroska

Ecsedy Andorné

Galuska Gyula

Geréb Lászlóné

Kepes Ágnes

Kertész Pál

Mészáros Sándor

Nagy Emilné

Németh Sándorné

Novák Tamásné

Pataki Ferenc

Pender Ferenc

Remete László

Szendrői Józsefné

Szőke Tiborné

Tichler Jánosné

Tóth Endréné

Uray Béláné

Zachár Zoltánné

MEGNYITÓ AZ ÚJ K I S Z KLUBBAN

Katona József utca 3. Ez az. Kissé bizonytalanul, de pontos és részletes utbaigazítást nyújtó meghívóval léptem be az egyáltalán nem KISZ-klubot sejtető szürke vaskapun. Ehhez képest /nagyon büszke vagyok rá! / viszonylag hamar célhoz értem, és megelégedéssel néztem körül.

Hát igen. Három pompás, új helyiség tökéletesen berendezve, zongora, lemezjátszó, kényelmes fotelok...stb. A büfében pedig minden kapható, mi szem szájnak ingere, persze nem nézni kell, hanem kóstolni.

Rengetegen jöttek el a megnyitó ünnepekre, nemcsak a KISZ-tagok, hanem az idősebb kollegák közül is. Még olyan "idegenbe szakadt hazánkfiával" is találkozni lehetett, akik nem tudták megállni, hogy részt ne vegyenek ezen a nagy napon.

A már előre jó estét ígérő hangulatot kihasználva, első előtti számként Földes Laci mindenkitől bezsebelt 2 forintot tombolára. Még olyan lelkes résztvevő is akadt, aki egy huszast adott /azért, mert nem volt aprója/.

A programban elsőként Révész Ferenc igazgató beszélt az új klub megvalósításának 13 éves előkészületeiről, köszönetet mondott azoknak, akik végül is megvalósították a tervet. Kért minket: valóban ügyesen használjuk ki a három helyiséget, olyan műsorokat és előadásokat szervezzünk, amelyekre egyre többen szívesen eljönnek.

Még alig ocsudtunk fel komolyságunkból, máris szembetaláltuk megunkat egy valódi Csárdáskirálynővel. A brechti színpad modern jelzőtáblái között bontakozott ki a giccses történet, no persze aktuális mondanivalóval, az egyszeri könyvtáros életéből meritett jelenetekkel. A hamiskás dalok szövegéből megismerkedtünk a modern olvasó igényével. /Berkesi Péter, Szilvási Pál/, egy találó példán keresztül pedig megtanultuk, hogy mi az olvasóelhárítás legújabb módszere.

Ezen kezdet után, már emelkedett hangulatban vártuk a belgért Rum-pum-pumm Bohócegyüttest. Földes Laciék először kellő tisztelettel királynővé koronázták KISZ-titkárunkat, Cibolyánét, majd NEM NAGY, de szerény és kedves ajándékkal jutalmazták az időközben tornasorba állított könyvtári vezetőséget. Képzeltető, milyen általános tetszés közepette folytatták magas színvonalu produkciójukat, amelyben Goethe után szabadon, az ifjú könyvtártechnikus szenvedéseit mutatták be. A "bonyolult" cselekményű történet végül is furcsa eseménnyel zárult: a szerencsétlen ifjú könyvtártechnikusnak /Attilának/ főnökét /Lacit/ a nyakában kellett kivinnie a teremből.

Ezzel be is fejeződött a műsor, a büfé hamarosan megtelt éhes, a parkett, táncoslábu könyvtárosokkal, az este diszkrét hangulatvilágítás és zene mellett folyt tovább. Még a tombolahuzás csábítására is alig voltunk hajlandók abbahagyni a

táncot, pedig igazán megérte. Majdnem mindenki kapott valami "hasznos és szép" ajándékot, ki egy redirgumit dobozban, ki egy tollaslabdát, ki pedig egy szalma-kalapot. Fődíjként a beigért döglött macska helyett egy befőttesüvegbe zárt játék-baba végtagjai kerültek kisorsolásra.

A boldog nyertesek ezekután még vidámban mulatták végig a megnyitó hátralévő részét. Azt hiszem, ezen az estén mindenki /aki ott volt/ megértette, hogy mit jelent számunkra egy ilyen klub. A mi klubunk.

MENTÉNYI KLÁRA

BÖLCS BAGOLY vetélkedő

az új erzsébeti gyermekrészlegben

A tavaly megnyílt részlegben most szerveztem először foglalkozást a saját olvasóimmal az iskolák bevonása nélkül.

A játékot gondos előkészület előzte meg. Kiválasztottam a "könyv-szereplőket", 15 Bölcs Bagoly könyvet, versenylapokat irtam, összeállítottam a kérdéseket. Ezután következtek a meghívók, amelyeket a propaganda osztály készített el. Elsősorban negyedik osztályosokat hívtam el, de néhány harmadikost is. 44 meghívót irtam, arra számítva, hogy ebből eljön 20-25 gyerek, akiket még le tudok ültetni, néhány butordarab áthelyezésével.
/Olvasóterem hiányában./

Csütörtök estére minden készen állt, némi baráti segítséggel, így magnófelvétel, plakát, fényképezőgép. A gyerekek

betódultak, összesen 41-en, aminek nagyon örültem, de így szinte még a polcok tetején is ültek. Mivel a célom az volt, hogy megismerjék a sorozatot, először erről beszéltem. A másik cél az volt, hogy mindenki részt vegyen a játékban, ezért írásbeli feladatot kaptak. A tudás most nem számított, csak gondolkodni kellett. Azt kellett felismerniük, hogy az elhangzott magnórészletek melyik könyvből valók és a feltett kérdésekre melyik könyvben találnak választ; könyvnyitásként kitettem közszemlére a könyveket. Ezután a jelentkezők megkeresték a választ és fel is olvasták. Így a többiek is sok hasznos ismeretet szerezhettek, pl. hogyan működik a rakéta, a robotgép, hogyan táplálkoznak a rovarrevő növények. Befejezve a játékot, lázas tempóban értékeltük a lapokat, mivel már elég késő volt. A gyerekek nagy izgalommal várták ezt, közben gyermekdalokat hallgattak Halász Jutka nagylemezéről. Az első három helyezett könyvet kapott, a jól szereplők könyvjelzőket.

Nagyon ügyesen szerepelt a gyerekek többsége, láthatóan jól érezte magát. Mindannyian hasznos és kellemes tapasztalatokkal gazdagodtunk és jó hangulatban fejeztük be a vetélkedőt.

LENDVAI KLÁRA
27-es könyvtár

KÖLTÉSZET ÜNNEPE kiállítás a Központi Könyvtárban

Április 11 -e József Attila születésnapja. Ezen a napon rendezik minden évben a költészet napját.

A propaganda osztály nagy munkára vállalkozott a költészet ünnepe alkalmából: egy kiállítás keretében megpróbálja bemutatni hét évszázad magyar költészetét. Tul a vállalkozás megvalósításának természetes nehézségein, az is nehezítette ezt, hogy a könyvtár lépcsőháza nem kiállító helyiség. A fal nagy felületet nyújt a tablók elhelyezésére, de a tárlóknak kevés a hely. A kiállítás rendezőinek sikerült ezeket az adottságokat kihasználni úgy, hogy elkerülték a legnagyobb veszélyt, a szürkéséget.

A belépők figyelmét azonnal felkelti az érdekes eljárással készült József Attila portré és mellette a kiállítás motója, az Ars poetica.

A költők bemutatásánál a rendezők az egyetlen lehetséges megoldást választották, amelyet a hatalmas anyag minden aránytalanság nélkül megenged: minden költőt egy ars poetica-jellegű verssel, vagy versrészlettel mutatnak be. Így Janus Pannonius halhatatlan soraitól indulva, végigjárhatjuk hét évszázad magyar költészetének fejlődését, és végül eljutunk a kortárs költők vallomásaihoz. A költők, születési évük kronológiájában követik egymást. A kortárs költők kiválasztásánál a rendezők az irodalomkritika értékelését vették alapul.

A szűk helyen csak kevés tárlót sikerült elhelyezni. Ezekbe az utóbbi évek-

ben megjelent verseskötetek legnagyobb sikert elért, illetve könyvészetileg legszebb darabjai kerültek. Egy tárlót a kiállítás középpontjában helyeztek el. Ide kerültek a minden évben megjelenő Szép versek című antológia példányai.

A forgatókönyvet Kovács Csilla készítette. A propaganda osztály ezzel a kiállítással nehéz feladatra vállalkozott és ezt, a körülményeket és lehetőségeket figyelembe véve sikeresen oldotta meg.

A propaganda osztály, könyvkötészet és a műhely dolgozóinak segítségével sikerült a kiállítást határidőre megnyitni.

KATONA PÉTER

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYI ANALITIKUS KATALÓGUS ÉS KIADVÁNY

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár bibliográfiai osztálya új szolgáltatással segíti a hálózat könyvtárosait. A társadalomtudományi analitikus katalógus megindításával eleget teszünk az évek óta napirenden lévő kérésnek, a legfontosabb cikkeket és tanulmányköteteket dolgozzuk fel. A rendszeres megjelenést kezdetben negyedévenként, később kisebb időközökben tervezzük.

Tekintettel a könyvtárak nagy helyhiányára, katalógusformában csak a legfontosabb anyagot adjuk közre:

- a legjelentősebb elvi cikkeket,
- a társadalomtudományi témájú könyvek ismertetéseit,
- tanulmánykötetek anyagát,
- fontos, politikai aprónyomtatványokat, melyeket a könyvtárak csak kivételes esetben vásárolnak meg.

A társadalomtudományi katalógus a tájékoztató könyvtárosok segédeszköze, amely a magasszintű, információ szolgáltatást segíti elő, tehát nem minden esetben támaszkodik a kerületi könyvtárak anyagára. A felvilágosítás formája az is, ha orientáljuk az olvasót, hol találja a keresett téma irodalmát.

Az anyaggyűjtés során olyan mennyiségű cédulaanyag gyűlt össze, amelynek "parlagon" hagyása szinte bűn lenne. Ezért azt tervezzük, hogy a katalóguson kívül megjelentetjük kiadvány formában is. A füzet az olvasók, a tájékoztatást otthon igénylők számára készül, az előfizetők kapják.

A feldolgozott folyóiratok:

A négy csoport a feldolgozás mélységét jelöli.

1. Népszabadság - Magyar Nemzet - Népszava - Magyar Hírlap

Állam- és Igazgatás

Béke- és Szocializmus

Figyelő

Ifjukkommunista

Közgazdasági Szemle

Magyar Filozófiai Szemle

MTA (2.) Társadalmi-Történeti Tudományok Oszt. Közleményei

Nemzetközi Szemle

Népművelés

Pártélet

Párttörténeti Közlemények

Politikai Főiskola Közleményei

Tájékoztató a ... (M.M. Oktatási Főosztálya)

Társadalomtudományi Közlemények

Társadalmi Szemle

Valóság

Vállalati vezetés, vállalati szervezés

Vezetés

Világosság

2. Demográfia

Élet és Irodalom

Felsőoktatási Szemle

Filmkultúra

Kortárs

Köznevelés

Magyar Ifjúság

Magyar Pszichológiai Szemle

Magyar Tudomány

Munka
Művészet
Népművelési Értesítő
Statisztikai Szemle
Magyarország
Szervezés és Vezetés
Szociológia
Szociológiai Közlemények

Új Írás

Világgazdaság

3. Akadémiai Közlöny

Alföld

Egyházi Krónika

Gazdaság

Magyar Zene

Munkügyi Szemle

Művelődéstörténeti Értesítő

Pedagógiai Szemle

Századok

Vigilia

4. Állam- és Jogtudomány

Borsodi Szemle

Egészségtudomány

Fővárosi Közlöny

Magyar Jog

Népfront

Történelmi Szemle

Tudományszervezési Tájékoztató

Azzal a meggyőződéssel indítjuk útjára új szolgáltatásunkat, hogy a katalógussal hozzájárulunk a könyvtár munkájának emeltebb szintű el látásához, a kiadvánnyal pedig az olvasók társadalomtudományi tájékoztatását elégítjük ki, új igények kialakulásához járulunk hozzá!

V. AGICS KATALIN

Csomor Tibor összeállításában
jelent meg az alábbi bibliográfia
500 példányban.

A borítót Gosztola Gábor tervezte.

1981

1981

Budapest Történetének Bibliográfiájáról a MUTATÓ megjelenése alkalmából

A Budapest történetét felölelő bibliográfia - kiadói tevékenységét tekintve - a Szabó Ervin Könyvtár legjelentősebb teljesítménye. Most, hogy ez a valóban páratlan vállalkozás - a világ nagy metropolisait is megelőzve - a Mutató megjelenésével véglegesen elkészült, úgy érzem, első és megdöbbentő feladatunk, hogy a Bibliográfia elhunyt főszerkesztője: Zoltán József emlékének adózzunk. Ő volt e munka értelmi szerzője, megtervezője és tíz éven át irányítója. A sors kegyetlen játéka, hogy akkor halt meg, amikor dédelgetett gondolata a "Mű" már lényegében elkészült; a gyűjtőmunka befejeződött és első kötete nyomdába került. És ez nem is véletlen talán. Az utolsó hónapokban beteg szívvel hallatlan erőfeszítéseket tett; magát nem kimélve hajszolta a munkát. A könyvtárból vitték el a kórházba és Szász Károlyék tanúsága szerint - akik a kórházban jelen voltak, amikor meghalt - utolsó perceiben is a Bibliográfiáról beszélt. Nagy műveltséggel, szaktudással, invencióval, energiával, lelkesedéssel és türelemmel olykor jó humorral látta el nem könnyű feladatát.

Az Intézet vezetősége felismerte a vállalkozás jelentőségét és 20 éven át messzeemenően támogatta és állandó figyelemmel kísérte a munkálatokat. A Budapest-gyűjtemény munkatársainak létszámát lényegesen megnövelte, és lehetőséget adott arra, hogy más osztályok munkatársai is részt vegyenek az anyaggyűjtésben. A munka 1954-ben kezdődött. Első feladat a szükséges felmérés és a legáltalánosabb elvi és gyakorlati szem-

pontok rögzítése volt. A gyűjtés alapját a B gyűjteménynek a főváros történetére és igazgatására vonatkozó mintegy 40,000 kötetnyi nyomtatott és kéziratos anyaga képezte. Feldolgozásra került ezenkívül kb. 1200 féle folyóirat és egyéb periodika. A gyűjtés egyik legnehezebb feladata volt a fővárosi anyag elhatárolása az országostól, mert Budapest, mint az ország fővárosa, legtöbb esetben az országos intézmények központja és az országos események színhelye is. A gyűjtés határa térben és időben az 1950-ben kialakult Nagy-Budapest volt. Az anyag analitikusan került feldolgozásra, és ha a mű címe nem fejezte ki pontosan tartalmát, helyét és az időpontot, rövid annotációt készítettünk. Különösen fontos forrásmunkáknál olykor idézetet is közöltünk; kivetítettük az egyes művekben található bibliográfiákat, kép- és metszetanyagot. Az összegyűjtött mintegy 100.000 tétel képezi a 6 kötet anyagát. Az egyes kötetek felosztása lényegében az eredeti terveknek megfelelően a következő: az első kötet az általános rész- és a város történetének teljes anyaga a kezdetektől 1686-ig, Buda visszavívásáig; a további 5 kötet az 1686-1950-ig terjedő időszakot öleli fel, az egyes kötetek Budapest életének egyes szakterületeit tartalmazzák. 1963-tól évenként jelent meg egy-egy monumentális kötet.

A bibliográfia eddig is jól betöltötte szerepét. A Budapest vetélkedő és centenáriumi idején a legfontosabb segédsz-

köz volt. A most megjelent Mutató-val kiegészített bibliográfia elképzelhetetlen nagy mennyiségű információs anyagot ad és a bibliográfia egyik régi munkatársának is óriási meglepetésekkel szolgál. A Mutató szerkesztői gigászi munkát végeztek. A házzávetőleg 60.000 tétel nemcsak azt a funkcióját tölti be, hogy utal a bibliográfiában szereplő tételekre, hanem nagy szak tudást igénylő, ötletes szerkesztéssel, új fogalmak alkotásával és csoportosításával olyan feltárást végez, hogy önmagában is - Budapestet illetően, de sokszor országosan is - kiváló segédkönyv. Bizonyos tekintetben többet nyújt minden lexikonnál és más segédkönyvnél, mert a fogalmak tömege és azok gondos elrendezése gyors információra rendkívül alkalmas. Néhány példa a hely és tárgymutatóból! A "Szociáldemokrata Párt" alcímeivel és utalóival a KMP-re és az MDP-re, 37 kongresszusának pontos felsorolásaival ugyyszolván teljes magyar munkásmozgalmi kronológiát ad. - A "szobrok, emlékművek" betürendje valóságos budapesti szoborkatalógus. - A "házak" szintén betürendben következnek. "Sirok- sir- emlékek" a nevezetes emberek betürendje (hol van eltemetve? kérdésre azonnal lehet válaszolni). Rendkívül szellemes az "első" címszó, amely után 5 hasábon következnek: az első antikvárium, az első gőzmozdony, házeltolás, kommunista kiadványok, az első szerb nyelvű színház, stb. stb. című "csemegek". Sok példát lehetne még sorolni.

A névmutató is sok meglepetéssel szolgál. Készítésénél is rendkívül gondos munkát végeztek a szerkesztők. A névmutató tartalmazza a felvett művek szerzői nevét, a címekben és annotációkban előforduló személyneveket. Tehát praktikusán minden-

kit, akinek valami köze van Budapest történetéhez és ennek írásos nyoma is van. Sok esetben egy bőséges adatokkal bővített életrajzi lexikont is pótol. A mutató szerkesztői gondosan felkutatták a névváltozatokat, a rejtett neveket lehetőleg feloldották, az azonos neveknel megkülönböztető adattal bővítették (foglalkozás, születési év). Az egyes személyekre vonatkozó tételek számából általában következtetni lehet az illető személynek a főváros életében betöltött fontos szerepére.

A Mutató közli a feldolgozott folyóiratok, illetve azok rövidítési jegyzékét. - A kötetet az egész bibliográfiára vonatkozó hibajegyzék zárja.

Anélkül, hogy ünneprontók akarnának lenni, 1-2 hibára is szeretném felhívni a figyelmet. Az utalások nem mindig egészen pontosak. Pl. a "Budai pasák"-ra vonatkozó irodalmat keresvén azt találtam 1. Buda: török pasák. Ott nem találtam. Hosszas keresgélés után Buda város: török pasák-nál megkerült. Reméljük, kevés az ilyen következetlenség. Kiseb hibák ilyen mammut munkánál elkerülhetetlenek.

Formai jellegű a másik kifogás. A Mutató a sorozat 7. köteteként szerepel. Minden tekintetben az is. Érthetetlen, hogy a címlapon nem szerepel Zoltán József neve, mint az előző kötetekben. Hiszen a mutató már az ő terveiben is szerepelt, tehát a főszerkesztés része ez is. A kötet tényleges szerkesztőinek pedig szintén a címlapon kellene szerepelniök. A katalógizálóknak lesz gondjuk, hogyan oldják majd meg a címfelvételt.

A Bibliográfia és a Mutató munkatársainak névsora: dr. Baán Kálmán, dr. Berza László, Bóna Márta, Csoboth Attiláné, Drasko-

vics Emma, Ecsedy Andorné, Fancsaly Petronella, Geréb Lászlóné, Hollósy Tiborné, Klinda Mária, Körtés Julia, +Krúdy Gyula, Marót Miklós, Mentés Béláné, Nagy Borbála, Nagy Emilné, Nagy Tamásné, Novák Tamásné, Oláh Istvánné, Papp Lajosné, Pataki Ferenc, dr. Pogány Zsuzsa, +Polgár Erzsébet, Polónyi Péter, Purucki Béla, Rajk Lászlóné, dr. Remete László, Rozgonyi Györgyné, +dr. Scheiber Mária, Ternák Dániel, Tóth Endréné.

Végül szeretném kollégáim - központi és kerületi könyvtárosok - figyelmét felhívni arra, hogy ismerkedjenek meg a Mutatóval. Nem szokványos mutatóról van szó. Referenz munkájuk során nagyon sok kérdésre választ fognak találni benne.

TÓTH ENDRÉNÉ

Harsány, jókedvű kakaska köszönti a napot az "Állatokról, növényekről" című kisdobosoknak szánt ajánlójegyzék borítóján. Fellapozván a bibliográfiát, belső tartalma sem okoz csalódást a szellemes, derűs címlap után: okosan szerkesztett, áttekinthető jegyzéket tartunk kézen.

Négy fő részből áll:

I. Regények, mesék, elbeszélések, versek az állatokról; II. Mesék, elbeszélések, versek a növényekről; III. Ismerd meg az állatok és a növények életét! ; IV. Találós kérdések, szólások, közmondások az állatokról, növényekről; s ezeket jól komponált, ügyes rajzok és hangulatos versidézetek választják el egymástól.

A válogatás külön érdeme, hogy a felsorolt könyvek a könyvtárak kurrens anyagát képezik, tehát mindenki számára hozzáférhetőek. A bibliográfia a könyvtáros napi munkájához nyújt segítséget, anyagából színes kisdobos foglalkozásokat lehet összeállítani.

B. L.

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR BUDAPEST Gyűjteménye

BUDAPEST TÖRTÉNETÉNEK BIBLIOGRÁFIÁJA

VII. KÖTET

Mutatók

BUDAPEST 1974

„JELENTÉS” a kerületi könyvtárak 1973 évi munkájáról

A jelentés érdemi értékelését akkor végezhetjük el a legeredményesebben, ha együtt tanulmányozzuk nagy mügonddal készített grafikonjaival, mutatóival és hozzá olvassuk a FSZEK évi jelentését is. Számokra nem hivatkozom, több előző cikk megtette ezt. Inkább néhány általános megjegyzésre szoritkozom.

Az adatok több területen lemaradásokat, helyyel-közzel stagnálást tükröznek. Ha ezt a jelenséget helyesen akarjuk értelmezni, gondolnunk kell arra, (amit a beszámoló talán nem hangsúlyoz eléggé), hogy a s z i n t e n - t a r t á s is, mely a hálózat kollektívájának nagy munkájába került, e r e d m é n y n e k t e k i n t h e t ő . Jelentős szellemi erőkifejtéssel, erkölcsi-politikai felelősséggel, az anyagiakat jobb, ötletesebb (és több) munkával pótolva tartották a frontot a közművelődés számára egyáltalán nem kedvező feltételek között.

A jelentés azt tükrözi, hogy a könyvtárhálózat mozgósítani tudta rejtett tartalékait, sőt kibontakoztatott több olyan tendenciát, melyek, ha mint reméljük, belátható időn belül megvalósulnak távlati terveink, megteremtik a korszerű könyvtári ellátás feltételeit. Mire felépülnek az újtipusu könyvtárak, "fel kell építeni" azokat is, akik dolgoznak és olvasnak majd benne. Ezért könyvtári hálózatunk, mikor pl. a tájékoztató munkát magasabb színvonalra készül emelni, új munkatervezési elvek kidolgozásán munkálkodik, vagy szinte erején felül biztosítja dolgozói

továbbképzését, már a jövőnek is dolgozik. Az a széleskörű, pedagógiailag megalapozott munka, mellyel gyermek- és fiatal olvasói képességeit sokoldaluan fejleszti, már a jövő olvasóját neveli. Immár párthatározat rangjára emelkedett a fizikai dolgozókkal és tanuló gyermekeikkel való megkülönböztetett törődés. Ennek kapcsán elmondhatjuk, hogy az elmúlt években, 1973-ban is, mint erre a jelentés számos tényvel és adattal utal, mutatja, hogy ebben az irányban mi már komoly lépéseket tettünk.

S nemcsak igéretes kezdeményezésekkel, de jelentős sikerekkel is büszkélkedhet a hálózat, elkészült és épülő új könyvtárak, a Bibliobusz, szélesedő kapcsolataink a politikai vezetés és a közművelődés intézményeivel, szakmai kísérletek eredményei ellensúlyozzák az objektív körülményekből adódó elmaradásokat. A jelentés felettébb mértéktartó a vezetés gondjainak tárgyalásában, s valamivel több szó eshetett volna az elvi irányítás és a szervezőmunka koncepcióiról is. A hálózat életét a tradíciókon nyugvó stabilitás és az új utak keresése egyaránt jellemzi.

Számokkal, grafikonokkal tarkított jelentés nem pengethet lírai hurokat, s nem érzékeltetheti, hogy mennyi lelkesedés és fáradozás, izgalom és egyéni ötlet mozgatja - sokszor egy emberként - a hatalmas apparátust, felelős vezetőitől a legifjabb technikusokig, hogy az olvasó ember mindent megkaphasson tőlünk, ami megilleti őt.

AZ ÖREGEDÉS SZOCIOLÓGIÁJÁNAK IRODALMA

1969-ben indított "Tematikus szociológiai kisbibliográfiák" című sorozatunk most megjelent 14. száma "Válogatás az öregedés szociológiája újabb irodalmából" címen a közélet előterében álló fontos probléma vizsgálatához ad utmutatást, akár csak az előzők a faluszociológia, olvasásszociológia, ifjúságszociológia, stb. tematikáját érintő füzetek.

A 18-oldalas bibliográfia kereken 90 magyar és idegennyelvű forrásadatával persze még az utóbbi 4-5 év öregedés-irodalmából is csak válogatást ad, ennek színvonalához azonban aligha férhet kétség. A bibliográfiát Cseh-Szombathy László, e kérdés nemzetközileg ismert művelője lektorálta. A megadott források irodalmi hivatkozásaikkal, illetve bibliográfiáikkal adnak kiterjedt kalauzólást a közelmúltban és újabban megjelent másodforrásokhoz.

A téma aktualitását aligha kell bizonyítani. Az utóbbi 20-30 évben terelődött a szociológusok figyelme erre a mind jelentősebb problémára. Ismeretes, hogy az iparilag lefejlettebb országokban, sokhelyen a születési arány csökkenésével rohamosan növekszik az öregek száma, a korábbi 35-50 év helyett fokozatosan a 45-60 év közötti generációt kezdjük "középkorunak" minősíteni. Míg 1920-ban a lakosság 9%-a, 1972-ben 18% volt 60 éven felüli hazánkban.

Ez a folyamat már egyes fejlődő országokban is megindult, világjelentőségüvé

válk, a demográfiai struktúra átalakulásához vezetett. Az életkor meghosszabbodása szociológiai problémák hosszú sorát hozta magával, amelyekkel már a napi sajtó is szinte rendszeresen foglalkozik.

Az ilyen speciális anyaggyűjtés hasznára gyarapításunk tökéletesítése szempontjából, ennél a bibliográfiánál is megmutatkozott: a címlap belső oldalán sorolnak fel néhány olyan fontos szakmunkát, amelyek Magyarországra eddig egyáltalán nem érkeztek, könyvtárunk igyekszik majd a hiányt pótolni.

A füzet hasznosságát az is igazolja, hogy írásban, telefonon, személyesen már megjelenése előtt keresték, egyesek pl. az Egri Megyei Könyvtár, mindjárt 40 példányt kért belőle.

Elismerés illeti Nagy Istvánné Nemes-panny Ágnes-t a gondos anyaggyűjtésért, a szociológiai osztályunkat a téma megválasztásáért, a füzet gondozásáért és propaganda osztályunkat a szerény, de izléses kiállításért.

GÁLICZKY ÉVA

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSEK

Az igazgatóság március 5-i ülésén megvitatta "A gazdasági főosztály műszaki osztályán jelentkező megnövekedett feladatok, s azok megoldásának lehetőségei" c. anyagot.

... meghallgatta Papp Györgyné gazdasági igazgató tájékoztatását néhány könyvtár helyiséggondjairól,

... döntött személyi kérdésekről.

Március 14-én megtárgyalta az április 4-i jutalmazási javaslatot.

Április 1-én megtárgyalta a tervezetet hazánk és Budapest felszabadulásának 30. évfordulója megünneplése könyvtári feladatairól.

... Kiss Lajos a Fővárosi Tanács Művelődésügyi Főosztályának munkatársa tájékoztatta az igazgatóságot a közeljövőben életbelépő szakfelügyeleti rendszerről és az erre fordítandó pénzösszegekről.

... Révész Ferenc igazgató ismertette az igazgatóság tagjaival a Varsói Városi

Könyvtárral kötött együttműködési megállapodást, amely egyelőre tapasztalatcsereére és a kiadványok cseréjére terjed ki. ... Szőke Tiborné igazgatóhelyettes információja alapján az igazgatóság következőképpen döntött:

... a párt közművelődési határozatát összdolgozó értekezleten ismerteti a könyvtár munkatársaival;

... a munkásszállások kulturális ellátásának vizsgálatát a Főv. Művelődési Házzal közösen fogjuk végezni;

... a TV-vel való együttműködés során a Művelődésügyi Minisztériummal való megállapodás után újabb kisbibliográfiákat készítünk a TV műsoraihoz.

Az igazgatóság döntött a Központi Könyvtár nyári zárvatartási idejéről ... határozatot hozott személyi kérdésekről.

Április 16-án megtárgyalta az Ifjusági Parlament előkészítésével kapcsolatos teendőket.

PÁRTHÍREK

A pártvezetőség véleményezte az 1974/75-ös évi beiskolázási javaslatokat.

Az igazgatóság és pártvezetőség közös értekezletén megvitattuk a Budapesti Pártbizottság kulturális bizottsága részére az intézet helyzetéről készített jelentést.

Rendkívüli taggyűlésen adtunk információt az MSZMP KB márciusi ülésének ha-

tározatáról. Az információt Hargitai Nándorné tartotta.

Eligazítást és információt tartottunk a pártcsoporthizalmiak részére, mely alapul szolgált a március végi pártcsoporthatározatokhoz.

Április 9-én párttaggyűlésen számolt be intézetünk SZB titkára, a szakszervezeti politikai tömegmunkáról, az SZB kulturális feladatairól.

KISZ HÍREK

Március 4-én alapszervezetünk 8 tagja részt vett a Taurus Gumigyár nagygyűlésén.

Március 6-án KISZ taggyűlést tartottunk. Témája: "Hazafiság és internacionalizmus". Előadója: Láng György újságíró volt.

Március 16-án nagy sikerrel lezajlott a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Klubjának megnyitója. Felelőse Jakubecz Ilona és KISZ-csoportja volt.

Március 24-én a központi KISZ-csoport igen kevés résztvevővel kirándulást szervezett Nagymaros-Királyrét-Zebegény utvonalon.

A március 27-i és április 10-i vezetőségi üléseken megbeszéltük az ifjúsági parlament lebonyolítását, ezen kívül csoportgyűléseken készítettük elő a parlament tanácskozását.

A vezetőség döntött a május 14-20 között Balatonszemesen rendezendő vezetőképző táborban résztvevőkről: Benczik Vilmosné

Kopré Judit

Szöllősy Teréz

Az április 4-i nagygyűlésen 10-en vountunk fel.

Április 11-én a klubban Ecsedy Csaba néprajzkutató nagyszerű, vetítettképes előadást tartott a szudáni malaj törzsről.

Április 13-án a Volán Vállalat fiataljaival közösen rendeztünk klubestet.

Április 17-én mintegy 120-150 résztvevővel megtartottuk az ifjúsági parlamentet. Erről bővebben cikkünk tudósít.

Április 20-án a "Ne mondj le semmiről" c. antológia szerzői közül négyen jöttek el a klubba /Banos János, Kartal Zsuzsa, Spiró György és Várady Szabolcs/. Kabdebó Lóránt irodalomtörténész bevezetője után hosszan beszélgettünk a fiatal költőkkel.

Április utolsó hetében újabb 55 db könyvvel gyarapítottuk a coswigi letéti könyvtárat.

Az újjáalakult Antológia Együttes már készíti műsorát a GyermeKNapra. Természetesen, most többet nem írhatunk róla, hiszen meglepetés lesz. Aki azonban színesi hajlamot és kedvet érez magában, még mindig jelentkezhet nálunk. Jobb későn, mint még később!

Klein Judit első helyezést ért el a főiskolások és egyetemi hallgatók országos szavalóversenyén.

SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK

Március 8-án röpgyűlésen köszöntöttük a könyvtár nődolgozóit, a propaganda osztály által elkészített művészi kivitelű üdvözlő kártyákkal. Könyvtárunk ajándékozási kerete lehetővé tette, hogy könyvajándékot is kaphattak nődolgozóink. Köszönet illeti azokat a könyvtárakat, melyek saját dolgozóik magajándékozása mellett segítségére siettek azoknak a könyvtáraknak, melyek nem rendelkeztek ilyen lehetőséggel.

A könyvtár dolgozóit április 3-án, ünnepélyes külsőségak között emlékeztek meg hazánk felszabadulásának 29. évfordulójáról. Az ünnepi beszédet Sugár Jenőné, a 10-es könyvtár vezetője tartotta,

és színvonalas műsort adtak a Somogyi Béla uti 13-as számú Általános Iskola uttörőit. Végezetül Révész Ferenc igazgató átadta a kitüntetések és a jutalmakat.

Horváth Györgyné Sz.B. titkár egy hetes tanfolyamon vett részt, ahol a szakszervezeti munka lényeges kérdései kerültek napirendre. (A szakszervezeti vezetés szerepe a munkahelyi vezetés mellett, a munkahelyi légkör, élet- és munkakörülmények vizsgálata, a szakszervezeti munka, mint politikai tevékenység, érdekvédelem, a munkahelyi demokrácia, szakmai ismeretek szerepe, a munkamozgalmi akciók segítése, stb.)

A TOVÁBBKÉPZÉS HÍREI

Március 7-én a művelődési körvezetők részére Csokonai Vitéz Mihály életéről és költészetéről bemutató foglalkozást vezetett Sándor Ottóné, a KKO munkatársa.

Március 20-án Hermann István tanszékvezető egyetemi tanár előadást tartott "Izmusok felfogása és változása korunkban" címmel (befejező rész.)

Április 2-án az ifjusági felelősök és művelődési körvezetők részére Sándor Ottóné bemutató foglalkozáson ismertette a politikai tájékozódás kézikönyveit.

A központi olvasószolgálat munkatársai három alkalommal a Budapest-gyűjtemény anyagával ismerkedtek. A tájékoztatókat a Budapest-gyűjtemény munkatársai tartották.

EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT...

a központi könyvtárban

A FSZEK szervezésében március 27-28-án került sor a Magyar Könyvtárosok Egyesülete gyermekkönyvtárosok szekciójának alakuló ülésére. A tanácskozáson résztvevő könyvtárosok részére négy gyermekkönyvtárban bemutató foglalkozást szerveztünk.

- Utazás Meseországban /1-es gyermekkönyvtár, VI., Liszt F. tér/
- VUK /Fekete István: Vuk c. könyvről a 2-es gyermekkönyvtár /XIII., Sallai Imre u./
- Barátaink a virágok /4-es gyermekkönyvtár, XXI., Rakéta u./

- Csokonai Vitéz Mihály /7-es gyermekkönyvtár IX., Hámán Kató u./

A vendégek a foglalkozásokról elismeréssel nyilatkoztak.

A szociológiai kooperáció továbbfejlesztése keretében könyvtárunk és a KSH Könyvtára igazgatóságának levélváltása alapján szociológiai osztályunk megállapodott a KSH Könyvtárával. Az utóbbi 18 olyan külföldi kurrens szociológiai folyóirat tartalomjegyzékeit küldi meg rendszeresen /xerox másolatban/, amelyek központunkba nem járnak. Ez lényegesen emelni fogja a "Tájékoztató Külföldi Szociológiai Folyóiratokról" című információs közlönyünk tudományos értékét.

A Budapest-gyűjtemény a kerületi könyvtárak vezetőinek, a tájékoztató könyvtárosoknak, valamint a gyermekkönyvtárosoknak ismertette a gyűjtemény állományát és szolgáltatásait.

Április 25-én az ajánló bibliográfiák és repertoriumok országos koordinálá-

sára alakult bizottság megvitatta a megyei könyvtárak és a FSZEK 1976-1980-as ajánló bibliográfiai előtervét, a FSZEK által indítandó "Társadalomtudományi, bibliográfiai kartotékok tervét, valamint könyvtárunk hazánk felszabadulása 30. évfordulójára tervezett munkáit.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI INTÉZET
BUDAPEST VII., GORKIJ FASOR 17-21
Telefon: 224-210, 224-223
Postacím: Budapest 14. Postafiók 23
Magyar Tanszék

Tisztelt Igazgató Elvtárs!

1974. április 15-én, az Uttörő Irodalombarát és Nyelvész Szaktárgyi Verseny országos fordulójának második napján a IX. kerületi Börzsöny utcai gyermekkönyvtárban versenyeztek a gyerekek. A könyvtár vezetője, Rostás Jenőné és a többi dolgozók mindenben a legmesszebbmenőkig segítségünkre voltak, bárátságos, nyugodt légkört teremtettek a versenyzők és a zsűri számára. Előzetes megbeszélés alapján speciálisan összeállított könyvanyagot is rendelkezésünkre bocsájtottak. Mindezekért őszinte és hálás köszönetet szeretnénk mondani. Reméljük, ilyen gyümölcsöző együttműködésre a jövőben is sor kerülhet.

Üdvözlettel:

Budapest, 1974. ápr. 22.

Miklós Gyuláné
/Miklós Gyuláné/
főisk. adj.
OPI, Magyar Tanszék

EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT...

a felnőtt könyvtárakban...

A 12-es kőbányai könyvtárban a Leőwey Klára Közgazdasági Technikum elsőseinek, a Kulich Gyula téri 44-es könyvtárban pedig a MŰM 34. sz. intézet harmadikosainak tartottak könyvtárbeutató foglalkozást.

A József Attila lakótelepi könyvtár márciusban, áprilisban folyamatosan szervezi a nyolcadik osztályosok könyvtárlátogatását.

Érettségizőknek szerveztek irodalmi előadást, illetve előadássorozatot az albertfalvai fiókkönyvtárban, a 37-es és a 22-es könyvtárban, mindhárom helyen nagy sikerrel.

A Dolgozók Önálló Iskolájának V.-VIII. osztályos tanulói két alkalommal könyvtárhasználati foglalkozáson vettek részt a 12-es könyvtárban. Ugyancsak a Dolgozók Iskolájának tanulóival vitatták meg a Lehel uti 4-es könyvtárban Hegedüs Géza: A menekülő herceg c. regényét. A vitát az író vezette.

Árkus József ujságíró a 22-es könyvtárban Szocialista hazafiság, internacionalizmus, forradalmiság címmel tartott előadást.

A kispesti 25-ös könyvtárban a Landler Jenő Gimnázium történelem szakköre három alkalommal tartott foglalkozást, melyen Zala megye életével foglalkozó irodalommal ismerkedtek a fiatalok.

A 26-os könyvtár költészetnap megemlékezésén az I. István Szakközépiskola tanulói vettek részt, vendégük Jobbágy Károly volt.

Pók Attila "Szociológia a századforduló Magyarországon" címmel tartott előadást a 34-es könyvtárban.

MŰVELŐDÉSI KÖRÖKBEN TÖRTÉNT

A 207-es MŰM intézet tanulóinak a 4-es könyvtár szervezésében Mitru Ibolya vezetett vitát Beszélgetés őszintén az őszinteségről címmel február 21-én. Zsolt Róbert Olimpiák, sportőrület, sportoló fiatalok című előadását hallgatták meg március 25-én.

Február 21-én a 12-es könyvtár Művelődési Körében képzőművészeti kérdésekről beszélgettek. Március 26-án nagyszabású vetélkedőre került sor, melyen könyvtárhasználati készségükről tettek bizonyítást a klubtagok és a kerület középiskoláinak versenyzői.

Február 19-én a 19-es könyvtár fiataljai a barátságról és a szerelemről beszélgettek, "Te és én" címmel.

A 25-ös könyvtár Művelődési Körének fiataljai a Forradalmi Ifjúsági Napok tiszteletére irodalmi műsort készítettek.

A 26-os könyvtárban február 26-án a Naprendszer-

ről tartott előadást Pirosva György. Március 19-én pedig Jávorka István: Hogyan lesz az ember óriás címmel vezetett vitát.

A 35-ös könyvtár zenei körében az alábbi programok szerepeltek: A magyar zene története a XV. sz.-ban, Liszt Ferenc művésze-te, Chopin élete és művei. Előadó: Molnár Tamás a MRT Ifjúsági Osztályának munkatársa volt.

A 37-es könyvtár Politikai Körében A nacionalizmus kialakulása címmel rendeztek vitát március 26-án, melyet Honfi József vezetett.

Március 5-én tartotta alakuló összejevételét a 38-as könyvtár Ifjúsági Művelődési Köre. Március 19-én Mit kell tudni Budapestről? című témát dolgozták fel közösen a klubtagok.

Haladó-e a nyugati munkásosztály? ezt a kérdést dolgozta fel a 44-es könyvtár Művelődési Körének egyik klubtagja, Lara István. Az előadás és a vita március 26-án volt.

A 48-as könyvtár művelődési körének programjából a következő témák kerültek február-márciusban napirendre: Vita a fantasztikus irodalomról, Bel- és külpolitikai tájékoztató, Előadó: Maruszky József, Székely népdalok és gyűjtésük /Csoóri Sándorné/, József Attila költészete; a költő verseiből a klubtagok mutattak be néhányat.

EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT...

a gyermekkönyvtárakban...

Március 15-re emlékeztek a 38-as gyermekkönyvtárban, a Virányos uti iskola VIII. osztályos tanulói.

"Petőfi és a szabadságharc" címmel az V. osztályosok magyar szakkörének tagjai, valamint a 23-as pestlőrinci 24-es könyvtár napközis csoport tagjai verses összeállítást mutattak be.

A kispesti 25-ös könyvtár "Tűz vagyok" címmel irodalmi műsort állított össze a Vécsey utcai iskola tanulói részére. Az előkészítő felkészülés a könyvtárban történt, az ünnepi műsor bemutatására az iskolában került sor. Meghívott vendégük Joó Katalin, a Kisdobos című lap munkatársa volt.

Martos Flórára, a munkásmozgalom harcosára emlékeztek a II. kerületi 37-es könyvtárban. Ács Kató író nő méltatta a mozgalom harcosát.

"Az uttörőélet hajnalán" címmel április 4.-e tiszteletére szerveztek foglalkozást a II. kerületi 26-os gyermekkönyvtárban.

A "Nem térkép e táj" uttörőexpedíció jegyében négy alkalommal szerveztek vetélkedőt az óbudai 8-as gyermekkönyvtár, a 39-es és a 25-ös könyvtár. /Mit tudunk az Alkotmányról, Szentendréről, Balatonról, Óbudáról, címmel/.

TIT előadást szervezett a soroksári 35-ös könyvtár felső tagozatos olvasói részére "A laser su-

gárzásról és a napenergia felhasználásáról" címmel.

"Az indiánok életmódja ma a rezervátumokban és azon kívül" címmel élménybeszámolót tartott Lorenz József a 16-os könyvtárban.

"A felfedező utazások kora" címmel a VIII. kerületi 44-es gyermekkönyvtár szervezett csoportos foglalkozást.

A XI. kerületi 6-os gyermekkönyvtárban Surányi Endre "Az autó és én" címmel, a XVI. kerületi 32-es könyvtárban "Testünk titkai" ról orvosi előadást hallottak a pajtások.

"A kenyér"-ről irodalmi és szakmai előadást szervezett a XII. kerületi 38-as gyermekkönyvtár.

A kőbányai 12-es gyermekkönyvtár a Pataki téri leányiskola tanulóinak közreműködésével bemutató biológiai foglalkozást szervezett. A témához kapcsolódó könyvek felhasználásának módszere volt a feladat.

A Föld és Ég c. folyóiratról ankétot szervezett a 25-ös kispesti könyvtár. Az Uránia Csillagvizsgáló munkatársa Zombori Ottó tartott előadást.

Az angyalföldi 19-es könyvtár a VI. osztályosok klubja tagjaival látogatást tett a Szovjet Kultura Házába.

A 44-es gyermekkönyvtár a "Reprodukció gyűjtő kör" tagjai részére előadást

szervezett "A reneszánsz művészete" címmel.

A soroksári 35-ös könyvtár a Forradalmi Ifjúsági Napok alkalmából műsort állított össze felsőtagozatos pajtások részére "Zenés kalandozások a forradalmak korában" címmel.

Költészet-napi megemlékezésre került sor a 10-es, 11-es és a 14-es könyvtárban. Az angyalföldi könyvtár Simon Istvánt hívta meg. Sajnos, a költő megbetegedett, s így a találkozóra nem került sor, de a gyerekek a könyvtáros előadásában méltatást hallottak a Költészet Napjáról. A budai 11-es gyermekkönyvtárban Szakolczay Lajos irodalomtörténész Nagy Gáspár költői munkásságával ismertette meg hallgatóságát. A belvárosi 14-es gyermekkönyvtárban Aszódi Éva és Horgas Béla találkozott az olvasókkal.

"Irodalmi séta Budapesten" címmel vetélkedőt szervezett a IX. kerületi 15-ös gyermekkönyvtár. A résztvevők verseket mondtak el a fővárosról.

"Írás és könyv" címmel csoportos foglalkozást szervezett a zuglói 18-as, a vizivárosi 20-as és a rákosszentmihályi 45-ös könyvtár.

A Bölcs Bagoly sorozat könyveinek népszerűsítésére jelmezes könyvbemutatót rendezett a Marczibányi téri 26-os gyermekkönyvtár. Ugyancsak e sorozat könyveinek nép-

EZ TÖRTÉNT...

szervezésére játékos foglalkozást tartott a zuglói 18-as, a kispesti 25-ös, az erzsébeti 27-es és a soroksári 35-ös könyvtár.

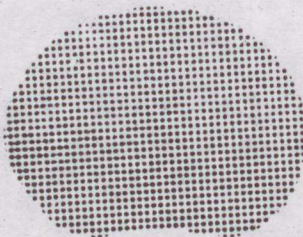
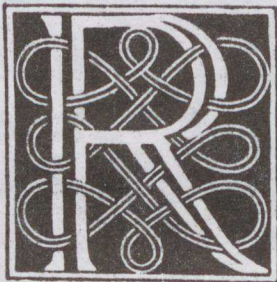
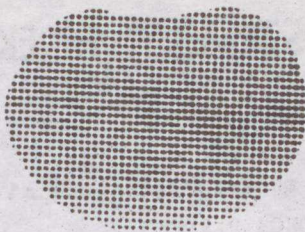
A XIII. kerületi Thälmann utcai iskola anyanyelvi szakkörének tagjai tájékoztatást kaptak a szakkör munkáját segítő kézikönyvekről.

Móra Ferenc munkásságára emlékeztek /irodalmi műsorral, diafilm felhasználásával/ a 12-es és 26-os gyermekkönyvtárban. A tudományos-fantasztikus irodalomról Csernai Zoltán író tolmácsolásában érdekes előadást hallottak a VIKI klub tagjai a 20-as számú gyermekkönyvtárban. A könyvtár V. osztályos Könyvbarát Kör tagjai megtekintették "A locsolókoscsi" c. filmet. Későbbi időpontban a filmről beszélgetést terveznek a rendezővel, vagy a könyv írójával, Mándy Ivánnal.

A pestlőrinci 24-es könyvtár a Turista Magazin egyik főmunkatársával Szombathy Viktorral szervezett olvasó találkozót.

A kispesti 25-ös könyvtárban a Vécsey utcai iskola irodalmi szakkör tagjai ajánlott olvasmányokról tartottak megbeszélést.

Ács Kató írónő a Lajos utcai iskola I-II. osztályos napközisei részére a 37-es könyvtárban adott ismertetést legújabb képes és mesés könyveiről.

EZ TÖRTÉNT...

A 37/1-es fiókkönyvtárban "Budapest képeskönyvei" címmel a honismerethez kapcsolódó könyvek bemutatására került sor.

A 38-as gyermekkönyvtár felolvasóversenyt rendezett, Kástner: Emberke című könyvéből a nevelőotthonos pártások részére. "Ki játszik ilyet?" címmel irodalmi vetélkedőt szervezett a 38-as gyermekkönyvtár Vargha Balázs közreműködésével.

A 19-es könyvtárban a könyvtáros vezetésével hasonló foglalkozásra került sor.

A könyvtárak az alsótagozatos pártások részére több mesefoglalkozást szerveztek. Felhasználtak hanglemezeket, filmeket stb. /15-ös, 17-es, 18-as, 19-es, 24-es, 26-os, 37-es, 38-as és 39-es könyvtárakban 15 alkalommal./

Környezetismereti óra keretében, osztálylátogatások alkalmával könyvtár-bemutatót, könyvtárismereti játékos foglalkozást tartottak a könyvtárak 50 alkalommal. /8-as, 14-es, 16-os, 18-as, 19-es, 21-es, 24-es, 25-ös, 26-os, 27-es, 29-es, 37/1-es, 39-es és 44-es könyvtárban./

A IX. kerületi 39-es könyvtárban 55 nagycsoportos óvodást, mint jövődi könyvtárlátogatót köszöntöttek egy rövid műsor bemutatásával.

SZEMÉLYI HÍREK

KITÜNTETÉS

Április 4.-e alkalmából intézetünk munkatársai közül kitüntetésben részesültek:

Munka Érdemrend aranyfokozata: DOBOS PIROSKA

FSZEK Kiváló Dolgozója: BORNEMISZA LÁSZLÓNÉ (olvasószolgálat)

HARGITAI NÁNDORNÉ (hálózati és módszertani osztály)

MEISZNER TAMÁSNÉ (1-es könyvtár)

SZATMÁRY IMRÉNÉ (9-es gyermekkönyvtár)

TÓTH ENDRÉNÉ (bibliográfiai osztály).

KISZ aranykoszorús jelvény: VIGH LAJOSNÉ /Feldolgozó oszt./

KISZ KB. dicsérő oklevél; SÁNDOR OTTÓNÉ / KKO /

JUTALOM

Április 4.-o alkalmából jutalomban részesült a központ 64 dolgozója (46.700.- Ft) és a hálózat 113 munkatársa (76.650.- Ft), 6 kolléga jutalomszabadságot kapott.

KINEVEZÉS - MEGBIZÁS

Április 1-től a hálózati és módszertani osztály vezetésével Király Lászlónét, az osztályvezető helyettesi feladatok ellátásával Hargitai Nándornét bizta meg az igazgató.

Székely Ervinnét 1974. április 1-től a 24-es sz. kerületi könyvtár vezetőjévé nevezte ki az igazgató.

VÉGLEGESÍTÉS

Csonka György propaganda osztály, Füstí Molnár Erzsébet, 35-ös könyvtár, Gál Tamás KKO, Juhász Lajosné 29-es könyvtár, Kerekes Imréné propaganda osztály, Kiss Ágnes olvasószolgálat, Kollár Kornélia 6-os könyvtár, Liszka Zsuzsa 27-es könyvtár, Lukács Tibor kötettség, Németh Katalin 13-as könyvtár, Remete Etelka 24-es könyvtár, Simon Károlyné 11-es könyvtár, Sipos György Budapest-gyűjtemény, Szabó Gáborné 35-ös könyvtár, Tóth Ilona II. 39-es könyvtár.

ÁTHELYEZÉS

Gál Tamás könyvtártechnikust a 30-as könyvtárból a KKO-ra, Nemes Zoltánné könyvtártechnikust a 22-es könyvtárból a 8-as gyerekkönyvtárba.

ÚJ MUNKATÁRSAINK

Bank Dagmár könyvtártechnikus 10-es könyvtár, Barta Éva előadó a bibliográfiai osztály, Galamb Sarolta könyvtártechnikus 37-es könyvtár, Gerencsér Valéria könyvtártechnikus

30-as könyvtár, Juhász Katalin könyvtártechnikus 27-es könyvtár, Kovács György könyvtáros olvasószolgálat, Orosz Barna kisegítő propaganda osztály, Révész László könyvtártechnikus 44-es könyvtár, Dr. Ruzsicska Mária tudományos munkatárs Budapest-gyűjtemény, Szabó Ildikó könyvtártechnikus 5-ös gyermekkönyvtár, Tóth Jánosné kisegítő 38-as könyvtár.

S Z A K K É P E S I T É S - B É R K O R R E K C I Ó

A KMK-ban 1974 - ben a Könyvtárosképző Szaktanfolyamon képesítővizsgát tettek:

Bánfi Szilvia, Budai Vera, Buzás Józsefné, Hatlaczky Katalin, Jenny Katalin, Király Éva, Nagy Julia, Pethő Ágota, Pobori Ágnes, Szógyi Lenke, Vinter Julia, Tóth Sándorné, Springó Etelka.

1974 márciusában az ELTE 1 éves felsőfoku könyvtárosképző szaktanfolyamán felsőfoku szakképesítést nyertek: Aknay Tiborné 1-es könyvtár, Bordács Andrea központi olvasó, Forgács Zsuzsa központi olvasó.

A szakképesített munkatársak bérkorrekcióban részesültek.

K I L É P Ő K

Apai Dezsőné előadó gazdasági főosztály, Lantos Veronika könyvtáros 32-es könyvtár, Varga Balogh Mária könyvtáros 9-es könyvtár.

S Z Ü L E T É S

Mazug Lászlónénak, a 12-es könyvtár munkatársának Angelika nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabának jó egészséget kívánunk!

TARTALOM

Készülünk hazánk felszabadulásának harmincadik évfordulójára		1
A kerületi könyvtárak csoportos munkaértekezletei		3
Impressziók a gyermekkönyvtárosok szekciójának alakuló ülésén	Zima Istvánné	5
Összoldozói értekezlet	Husztai Jánosné	8
Ifjúsági parlament 1974.	Csonka György	11
Együttműködés a szakszervezeti könyvtárakkal	Berde Magdolna	13
A "Kiváló Könyvtár" pályázatról	Pásztor Eta	15
A menekülő herceg	Kovács Márta	16
Tájékoztató munkánk új segédeszközei	Nitsch Lászlóné	17
A 25-ös könyvtárban		
Ujabb tapasztalatok a TV műsor hatásáról	Vukán Viktória	18
Továbbképzés a Karinthy Frigyes uti könyvtárban	- Bárány -	19
Gyermekolvasók a soroksári könyvtárban	Baán Magdolna	21
Történelemóra a gyermekkönyvtárban	Devecseri Lászlóné	
	Szabó Emese	23
Központunk ritkaságaiból	Remete László	25
A folyóiratterem munkájáról	Bornemisza Lászlóné	27
Megnyitó az új KISZ-klubban	Mentényi Klára	29
Bölcs Bagoly vetélkedő az új erzsébeti gyermekrészlégen	Lendvai Klára	30
Költészet Ünnepe kiállítás a Központi Könyvtárban	Katona Péter	31
A Társadalomtudományi analitikus katalógus és kiadvány	Agics Katalin	32
Kiadványaink . . .		
Budapest Történetének Bibliográfiájáról a Mutató megjelenése alkalmából	Tóth Endréné	34
Állatokról, növényekről	B. L.	36
"Jelentés" a kerületi könyvtárak 1973 évi munkájáról	Gáliczky Éva	37
Az öregedés szociológiájának irodalma	Gáliczky Éva	38
Igazgatósági ülések		39
Párthirek		39
KISZ-hírek		40
Szakszervezeti életünk		41
A továbbképzés hírei		41
Ez történt . . .		42
Személyi hírek		46

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/400/S/2/974

Szerkesztőbizottság: Bárány Éva, Dobos Piroska, dr. Ecsedy Andorné, Farkas Józsefné, Gáliczky Éva, Márffy István, Mikó Zoltán és Sándor Ottóné

Felelős szerkesztő: Pataki Ferenc

Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Terjedelen: 6,5 A/5 iv Táskaszám: 74/152 Példányszám: 500